

Pilvisus hõreneb ja saju võimalus on väike.
Tuul puhub loodest ja põhjast
7–12 m/s.
–1 kuni –3 kraadi.

LAUPÄEV,
5. JAANUAR
2013

HIND
0,64 EURO

NR 2
(3347)

Lääne Elu

C R A M O

Ehitusseadmete rent

Uuemõisa, Tallinna mnt 73
Tel 506 5041, 473 3282.
E–R 8–17, L 9–14.

PILETIOSTJA ABC:

Kuidas Tallinnas ühissõidukeid kasutada. Lk 4

3D RAAMATUD:

Avati põnev raamatunäitus. Lk 5

ÜLEVAADE:

Kultuuri- ja ühiskonnategelaste tähtpäevad aastal 2013. Lk 6–7

–ohhoo!

Haapsalu saab oma aurulaeva

Haapsalu võib hakata muretsema aurulaeva, sest Eesti ja Läti ühine turismiprojekt sai positiivse otsuse.

„Haapsalu saab oma aurulaeva, takistusi ei peaks enam olema,” ütles projekti Läänemaa koordinaator Andres Huul.

Sel aastal aurulaev Tagalahel veel sõitma ei hakka, sest enne tuleb laev valmis teha. Järgmisel suvel aga küll, ütles Huul.

12,5 m pikk laev ehitatakse vanade jooniste järgi.

Tuleb ka kaks ujuvsailla, üks Rannarootsi muuseumi juurde vanade aluste eksponeerimiseks ja teine promenaadile kuni 20 inimest peale võtva aurulaeva tarbeks.

Laev võib maksta 100 000 eurot, linna osa on 26 000.

Läänemaa rannikul, Vormsis ja Kasari jõel liikumiseks rajatakse 12 kajaki- ja kanuumatka peatuskohta.

Läänemaaal osalevad selles projektis Haapsalu, Ridala, Noarootsi, Vormsi, Lihula ja Hanila vald, Rannarootsi muuseum ja arenduskeskus.

Läänemaaale taotletakse kokku 130 300 euro ringis.

Lehte Ilves

Lääne maavanema palk tõusis

Regionaalminister Siim Valmar Kiisler ühtlustas vana aasta lõpus maavanemate palka, mis Lääne maavanemale Innar Mäesalule (pildil) tähendas 190 eurost palgatõusu.

Kui varem oli Lääne maavanema kuupalk 2469,55 eurot, siis nüüd on see 2660 eurot.

„Siseminister ühtlustas maavanemate palka, mis olid siiani erinevad,” selgitas maavalituse kultuurinõunik Kristi Erkmann.

Lehte Ilves

Liivi jõe ääres elav Olev Renning peab kevaditi ja nüüd ka kesktalvel tegema ise jäämurdja tööd, sest jääpangad takistavad sillaposti taha kuhjades jõevoolu. Vesi, mis silla alt läbi ei pääse, leiab tee taluõue.

ANTS MARIPUU

Jää läks teisel jaanuaril

Riina Tobias
riina@le.ee

Nädala jagu püsinud soojakraadid ja vihmased viisid kesknädalal Liivi ja Kasari jõelt jää nagu kevadel.

„Nii eriskummalist asja ei ole enne näinud — 3. jaanuar ja jää on läinud,” sõnas üle 50 aasta Kasari jõe lähedal Lodjaotsa talus elanud Elle Aavik neljapäeval.

Kasari vanast sillast paarisaja meetri kaugusel väikesel saarel elav Madis Källe kuulis kolmapäeval enne keskööd jääpankade mürinat ja läks asja vaatama. Mürin oli tema sõnul kõva ja nii palju, kui pimedas näha oli, jõgi kahe silla vahel jääpanku täis. „Kevaditi, kui jää pehme, nii kõva raginat ei ole,” ütles Källe.

Arvestades võimalust, et

jääpangad tõkestavad vee edasipääsu, pani Källe endale kella ööseks äratama ja kontrollis, ega vesi majani ulatu. Jõgi tuli tema kinnitusel umbes samale tasemele nagu kevaditi ehk 4–5 meetri kaugusele majast.

„Jaanuaritorm oli muidugi hullem, siis oli vesi vundamendini,” meenutas Källe.

Liivi jõel toimunud kirjeldas Ants Maripuu. Ta sattus Liivi

silla juurde kolmapäeval poole nelja paiku, mil jõest mõnekümne meetri kaugusel elav Olev Renning suunas lati abil jääpanku silla alt läbi.

Põhjus, miks eluaeg jõe ääres elanud mees peab jäämineku ajal valvas olema, on Maripuu sõnul jää edasipääsu takistav sillapost. Kui jõgi posti taha kogunevate jääpankade tõttu edasi voolama ei pääse, on vesi Renningul õues.

Maripuu hinnangul ei ole silla ehitamisel jääminekut arvestatud — sillaalusel postil peaks olema jäämurdja.

Neljapäeval jõevee tõusu tõttu oma majapidamiste pärast kartnud inimesed said reedel rahulikumalt hingata — hommikuks oli vesi tükk maad alanenud.

„Ilmselt pääses luhal kuskil lahti ja voolama,” kommenteeris Maripuu.

Kullamaa rahvas saab taas apteegi

Kaie Ilves
kaie@le.ee

Sel kuul avab Kullamaal üle mitme aasta taas ukse apteek, millest saab üks neljast väljaspool Haapsalut tegutsevast apteegist maakonnas.

„Jaanuari lõpus tahame avada,” kinnitas Terve Pere Apteegi OÜ piirkonnajuht Riina Laurimaa.

Tegemist on Apotheke kaubamärgi all tegutseva väikese

haruapteegiga, kust saab osta nii käsimüügi- kui ka retseptiravimeid.

Avatav apteek on pisike, aga selles on kõik patsiendile vajalik, kinnitas Laurimaa.

Esialgse plaani järgi on apteek avatud üks päev nädalas.

Lahtiolekupäev ei ole praegu veel kindel, otsus sünnib koostöös vallajuhtidega.

„Juttu on olnud esmaspäevast,” sõnas Laurimaa.

Apteek hakkab tegutsema

vallamajas, kus annab vald rohpoele veidi üle 20 m² suuruse ruumi.

„Kunagine hambaarsti vastuvõturuum,” sõnas Kullamaa vallavanem Jüri Ott.

Riina Laurimaa sõnul hakkab apteegis esialgu tööle üks inimene, proviisor Kersti Kangron, kes hakkab tööle käima Tallinnast.

Laurimaa sõnul sündis otsus Kullamaal apteek avada valla eestvõttel. Kui kohalikul oma-

valitsusel on soov ja huvi, saab apteeki pidada ka maakohas, ütles Laurimaa.

„Otsisin, jah, isiklikult. Rääkisin kõigile, keda tundsin. Pöördusin apteekrite liitu,” kirjeldas Jüri Ott, kuidas ta apteegipidajat otsis. Oti vallavanemaks olemise ajal pole Kullamaal rohupeedi olnud.

Jüri Ott märkis, et apteegil peaks olema kohapeal perspektiivi, sest oma ravimeid ostaks sealt ka lähikonnas asuv Kolu-

vere hooldekodu.

Kui apteegil hakkab minema hästi, pole Riina Laurimaa sõnul välistatud, et see on lahti ka rohkem päevi nädalas.

Üks Eesti vanimaid maa-apteek, 122aastane Kullamaa apteek lõpetas tegevuse 2008. aasta detsembris.

Ajaloolises apteegimajas tegutseb praegu külaselts. Väljaspool Haapsalut tegutseb Läänemaal apteek Martnas, Ristil ja Lihulas.

9 771406 143004 ISSN 1406-1430

JUHTKIRI

Pikem plaan

Läänemaal on väljaspool Haapsalut kolm apteeki: linna moodi Lihulas, Martnas ja Ristil. Nüüd lisandub neile veel üks.

Esmapilgul tundub rohupoe avamine Kullamaal üllatav, isegi uskumatu. On ju pikalt arutletud võimaluse üle müüa ravimeid toidupoes, et ka maainimene saaks üldse rohtu osta.

Apteeki maal pidada ei tasu ära, ja kui tasukski, siis kaovad rohupoeid nagunii, sest vanad proviisorid jäävad pensionile ja uusi maale ei tule. Nii juhtus ka Kullamaal neli aastat tagasi. Apteeker pani pillid kotti ja apteegimajast sai seltsimaja.

Teisest küljest tundub Kullamaa näitel, et apteek nagu pere- ja hambaarstki, aga ka gümnaasium ja raamatukogu (saunast rääkimata) on suhtumise ja kättevõtmise küsimus.

Kullamaal on kõik see olemas. Apteek tehakse lahti, Goldenbeck pandi püsti ja õpetajate palgakki makstakse, nui neljaks, välja.

Kuigi Kullamaa on just niisugune koht, et mehed võiks pöidlada vestitaskusse pista ja pead vangutada: pole rahvast, pole lapsi, pole raha, ei tasu ära. Ootame ja vaatame, pistame pea liiva alla, ehk muudab riik regionaalpoliitikat, ehk juhtub midagi, ehk tuleb paremaid aegu.

Kullamaa mehed niisugust ootamist ei salli ja paistab, et kui teha ühest valitsemisajast natuke pikemad plaanid ja sihipäraselt tegutseda, on kõik võimalik, isegi apteek, olgu ta või üks päev nädalas.

Kaie Ilves

TEISED LEHED

Rahvaloenduse tulemused ei raputanud

SIRP: Raul Lobanov kirjutab, et ränne Eestisse ja Eestist ei ole uus nähtus — eri aegadel on Eesti olnud kord rohkem, kord vähem rände sihtriik, kord on siit rohkem mujale rännatud.

Sisseränne Nõukogude Liidu aladelt oli eestlaste osatähtsuse vähenemise tõttu meile probleem. Eesti iseisvuse taastamine tõi seevastu kaasa ulatusliku rahvarände, milles nähti pigem seniste probleemide leevendumist. Seega oleneb väljarände käsitlemine suuresti kontekstist.

Väljarände probleem kerkis esile 2000. aasta rahvaloenduse tulemustega, kuid ei leidnud siis laia ühiskondlikku kõlapinda.

2008. aastast on rahva väljarände teemaliste arutelude hulk kasvanud ja neid läbib küsimus, kas väljaränne on negatiivne ja oma olemuselt probleemne või loomulik ning pigem positiivne nähtus.

Viimase rahvaloenduse järel pole tunda, et tulemused oleksid avalikkust ja poliitilist eliiti raputanud. Väljaränne ei ole Eestis seni selgelt ja ühiselt tunnetatud sotsiaalne probleem, vaid seda on käsitletud pigem kui individuaalse valikut.

Toetustega korrastatud mõisaparki pääseb piletiga

SAARTE HÄÄL: KIKi ja EASi toetusel korrastatud Pädaste mõisa park on Eestis üks väheseid parke, kuhu pääseb jalutama raha eest.

EASi turismiarenduskeskuse turundusdirektor Tarmo Mutso on Saarte Hääle öelnud, et tema selles probleemi ei näe, sest turism on ettevõtlus nagu iga teinegi. Toetused turismiobjektidele on kaudselt kogu piirkonna toetamine, sest tänu sellele luuakse töökohti ja objekti külastavad inimesed jätavad piirkonda raha.

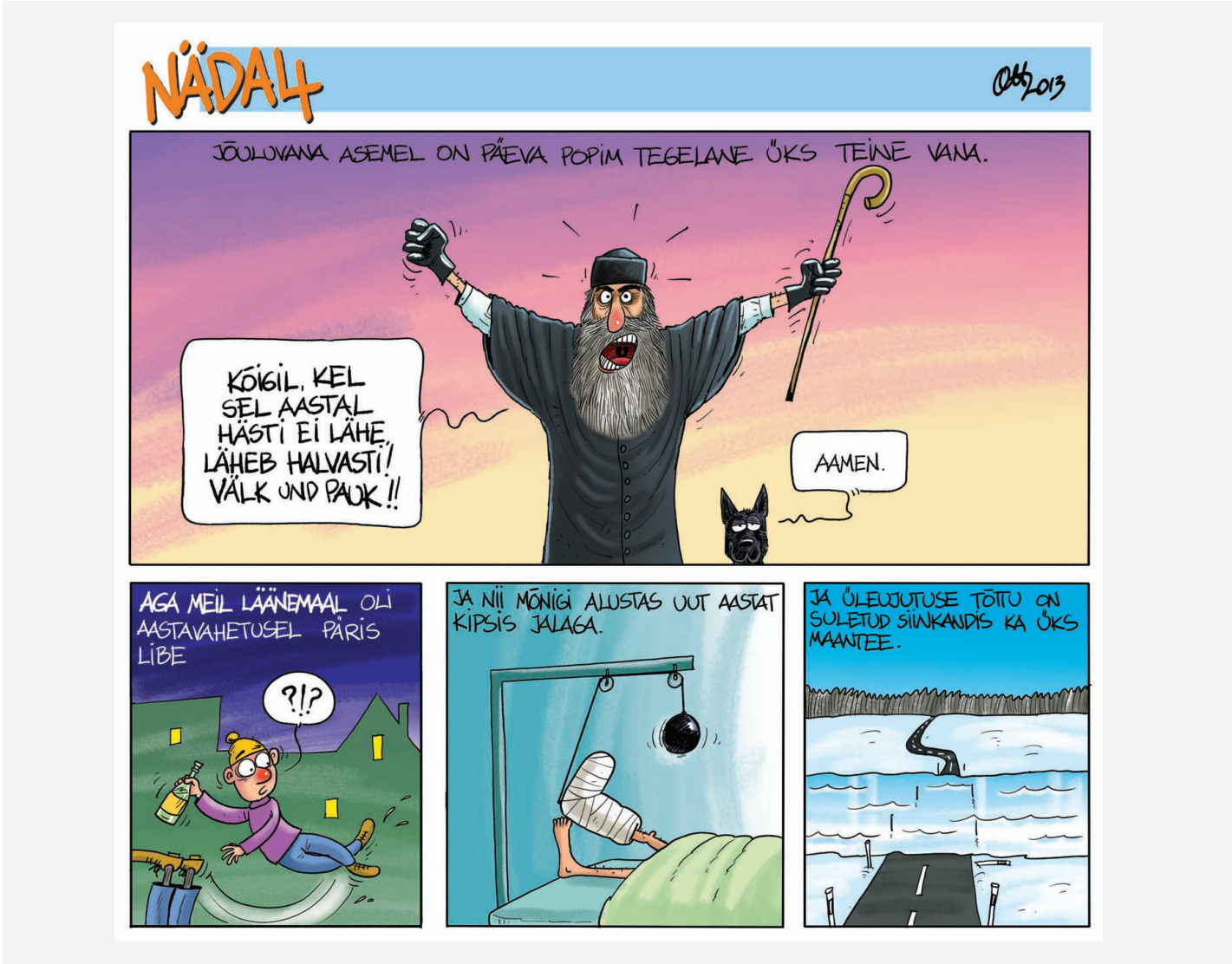
Keskkonnaamet on aga seisukohal, et seaduse järgi peavad kaitstava loodusobjekti juurde viivad rajad olema päikesetõusust loojanguni avatud, kuid seadus ei sätesta, kas juurdepääs on tasuline või mitte.

Pädaste mõisa omaniku Imre Sooaäre sõnul pääsevad parki kõik soovijad ja raha tuleb maksta vaid tipp-hooajal. Nii piiratakse mõisa hoovi siseneva rahva hulka.

LAUSELAEN

„Nagu tavaline nädalavahetus.”

Läänemaa politseijuht Margus Kaldma seekordse rahuliku aastavahetuse kohta politsei seisukohast. (LE, 3. jaanuar)

Viis murrangut energiamaaastikul

Sandor Liive pakub välja viis teemat, mis 2013. aastal energeetikasektorit oluliselt mõjutama hakkavad.

Sandor Liive

Eesti Energia
juhatuse esimees

Esiteks energiapoliitika. Eesti on aasta-aastalt üha vähem sõltuv energiakandjate impordist. 2010. aastal importisime vaid 13% tarbitavast energiast ning oleme sellega Euroopa Liidu asjaomases edetabelis ainsana energiat netoeksportiva Taani järel teisel kohal. 2013. aastal väheneb Eesti energiasõltuvus veelgi — tööd alustab Eesti Energia uus Enefit280 õlitehas, mis kahekordistab meie õlitootmise võimekuse. 2013. a keskpaigas jõuab Läti Nord Pooli hinnapiirkonna käivitumisega lõpule Balti elektriturgude ühinemine. Aasta lõpus valmib Eleringil teine Eesti–Soome vaheline elektrikaabel, mille järel osaleb Eesti rohkem Põhjamaade kui Balti elektriturul. Tänu ühendatud elektribörsidele on siis tehniliselt võimalik Euroopa Liidu riikidest Eestisse importida rohkem elektrit, kui siin tarbitakse.

Teiseks energiasääst. Tänaeni on Eestis ulatuslikult investeeritud vaid energia säästmisse kortermajades ning sedagi eelkõige siis, kui riik olulise osa kulust kinni maksab.

Alanud aastal peab Eesti otsustama, kuidas jõustub Euroopa Liidu energiasäästu direktiiv, mis laiendab oluliselt energia säästmise kohustust. Säästuvõimalusi peavad direktiivi jõustumisel otsima nii riigiasutused, suured ja väikesed ettevõtted, kodumajapidamised kui ka energiafirmad. Järgmise riigieelarve aruteludel saab seetõttu elektriaktsiisi alandamise asemel tähtsaimaks küsimuseks hoopis toetuste maksmine inimestele, kes oma energiatarbimist vähendavad.

Kolmandaks elektritootmise investeerimiskliima. Eesti saaks juba praeguste elektrijaamadega toota rohkem

taastuvelektrit, kui on vaja riigi eesmärkide täitmiseks aastani 2020.

Plaan muuta taastuvenergia tootmise eest makstavaid toetusi on tekitanud pikaleveninud segaduse. Sellest hoolimata on oodata taastuvate energiaressursside kasutamise uut kasvu. Loodan, et Euroopa riikide vaheline koostöö odava taastuvelektri tootmise nimel kannab vilja ning Eesti riik loob ettevõtetele võimaluse osaleda nn taastuvenergia „statistikakaubanduses”. Idee on lihtne — taastuvaid energiaressursse tuleb kasutusse võtta eelkõige seal, kus saab seda teha võimalikult odavalt.

Kui mõni Euroopa riik leiab, et Eestis on taastuvelektri tootmine odavam kui tema enda juures, siis see riik maksab Eestis toodetava taastuvelektri eest toetust ja saab õiguse kasutada vastavat Eestis toodetud elektrit oma taastuvelektri tootmise kohustuste täitmiseks. Sisult on tegemist investeeringute Eestisse toomisega. Eesti tuule- ja bioenergia ressurss muutub riikidevahelise „statistikakaubanduse” kasutamisel ekspordikaubaks ja töökohtade loojaks ning avalik arusaam taastuvelektrist kui lisakulust jääb minevikku.

Põhjamaade kogemuste alusel võime prognoosida, et 20% klientidest hakkab pidevalt elektrimüüjat vahetama.

Neljandaks, Eesti energiapoliitika muutub regionaalseks. Eestil on aeg suurendada energiapoliitilist aktiivsust ning vähemalt gaasi- ja elektriturud vajavad uut regionaalset arengukava. 2013. a lõpus algavad palavad poliitilised debadid Eesti energiamajanduse arengukava uuendamise üle. Oktoobriks peaks Arengufondi juhitud eeltöö olema valmis. Tõenäoliselt on suurim üllatus lihtsate valikute vähesus ning naabrite otsustest sõltumatute valikute puudumine. 2012. ja 2013. aasta jooksul on uuendanud või uuendavad oma riigi energiapoliitikat kõik meie naabrid. Õpime tundma väikeriikide nagu Taani ja Soome energiapoliitikat, kus riigi edukuse oluliseks osaks on rahvusvaheliselt aktiivsed kodumaised energiaettevõtted. Senisest rahvusvahelisemas öhkkonnas paistavad ka Eesti Energia välisprojektid uues valguses.

Viimandaks konkurentsi kasv. Elektriturul avamine tõi kaasa seninägematu konkurentsi kasvu. See siiski on alles algus — konkurentsi süveneb veelgi. Põhjamaade kogemuste alusel võime prognoosida, et 20% klientidest hakkab pidevalt elektrimüüjat vahetama. Elektri müümise kõrval tekib reaalne konkurentsi aga ka gaasi müümisel. Eesti Energia pakub 2013. aastal kõigile Eesti gaasitarbijatele võimalust vahetada välja senine gaasimüüja. Konkurentsi kasvades harjub ühiskond energia kui vabaturu kauba ja teenusega. Igatsus riiklikult kinnitatud ning subsideeritud energiahindade järele kaob lõplikult alles aastakümnete pärast.

Artikkel on avaldatud 3. jaanuari Postimehes

LÜHIDALT

Eraküte investeerib tänava 300 000 eurot

Sel suvel tahab Eraküte Haapsalus välja vahetada pool kilomeetrit soojustorustikku ja investeerib selles 300 000 eurot.

Uuendatakse Niine-Mulla ja Tamme-Kastani piirkonna ning Potisessa tänava soojustorustikku kokku 530 m ulatuses.

Potisessa tänaval vahetatakse ligi 110 m amortiseerunud torustikku uue eelisooleeritud torustiku vastu. Töö läheb maksma umbkaudu 33 000 eurot, ütles Eraküte Haapsalu osakonna juhataja Rein Paju.

Soojustorustiku remont peaks kestma juunist augustini, kuid täpsem aeg ja kestus selgub pärast ehitushanget, selgitas Paju. Praegu käib projekteerimise ettevalmistus.

300 000 euro ringis uuendas Eraküte soojustorustikku ka mullu.

Haapsalus on Erakütel soojusvõrku 18,8 km, millest 7,6 km on eelisooleeritud torustik.

Lehte Ilves

Haapsalus laekus tulumaks ootuspäraselt

Haapsalu linna eelarve tuli aasta lõpuks peaaegu täis, laekumata jäi vaid 6000 eurot tulumaksu.

„5,1 miljoni euro tulumaksu kohta on see väike summa,” kommenteeris linna finantsjuht Martin Schwindt.

Et linnavalitsus vähen- das novembris teise lisaeelarvega tulumaksu laekumise prognoosi 80 000 euro võrra, oli praegune tulemus ootuspärane, lisas Schwindt.

Lehte Ilves

Talivilil on praegu ilus

Lume alt välja sulanud talivilijaoras on praegu ilus ja kirkalt roheline.

„Praegune sula meeldib orasele,” ütles Läänemaa suursõlmee Einar Pärnpuu.

Pärnpuu soovis, et novembri lõpus sulale maale sadanud paks lumevaip sulaks päris ära ja tuleks väheke külma.

„Nii 5–10 kraadi, siis säilib taim paremini,” ütles Pärnpuu ja lisas, et väga kange pakane lumeta maal ei ole samuti hea. Mõni aasta tagasi oli palja maaga 25 kraadi külma ja siis võttis kogu nisuorase ära.

„Meie osalusest on 51% ja rohkemgi Kõigevägevama käes,” oli Pärnpuu ilma suhtes leplik.

Kuigi üldiselt on orasepõllud praegu ilusad, võib vesi hakata madalamal maal liiga tegema. Suurt probleemi Pärnpuu siiski ei näinud, sest sügisel ei saanud madalal maadel nagu- nii ei künda ega külvata.

„See, mis oli sügisel up- punud, on ka praegu uppunud,” ütles Pärnpuu.

Lehte Ilves

Neljapäeval kell 10.30 tähistati Vabadussõjas langenute mälestussamba juures Haapsalus vaikuseminutiga 93 aastat tagasi kehtima hakanud Vabadussõja relvarahu ja mälestati Eesti vabaduse eest langenuid.

ARVO TARMULA

LÜHIDALT

Risti vald taastas kriisieelse palga

Risti valla teenistujate palk tõusis sel aastal majanduskriisi eelsele tasemele.

„Taastasime nelja aasta taguse seisu,” ütles vallavanem Rein Kruusmaa.

Enim tõusis brutopalk val- lasekretäril ja pearaamatupi- dajal, kummalgi 55 eurot, ja on nüüd 863 eurot.

Maa- ja sotsiaalnõunik said juurde 51 eurot, nende uus palk on nüüd 799 eurot.

Vallavanem saab kuus 1150 eurot, tema sai juurde 26 eurot. Vald võttis tööle ka ehitusnõunik, kelle kuu- palk on 1050 eurot, aga et vii- mane töötab vaid 0,1 koormu- sega, maksab vald talle 105 eurot kuus.

Kruusmaa sõnul loobus vald omavalitsusliidu ehi- tusspetsialistist. Valla oma ehi- tusspetsialist on vallas kord kahe nädala järel, nii nagu oli ka omavalitsusliidu ehi- tusspetsialist.

Lehte Ilves

Taebbla valla lootused osutusid liiga suureks

Tulumaksu tegelik laekumine sundis varakult eelarvet koostama asunud Taebplat unistusi kärpima

Lehte Ilves
lehte@le.ee

Taebbla vallavalitsus lootis novembris eelarvet koostades, et vallarahval läheb uuel aastal paremini ja vald võib arvestada eelarve tegemisel tulumak- su 6% suurema laekumisega — see on Haapsalu prognoosist poole optimistlikum.

Aasta lõpu seis — tulumak- su laekus 31 000 eurot loode- tust vähem — sundis tuluprog- noosi vähendama.

„Teiseks lugemiseks toome tuluprognoosi allapoole,” ütles vallavanem Ülle Erman.

Uue ja lõppenud aasta eelar- veid võrreldes ütles Erman: „Terve eelmine aasta käis üks lõputu rahalugemine ja see aas- ta tuleb samasugune. Aasta al- gusest peale tuleb iga päev raha lugeda.”

Uusi investeeringuid kavas ei ole

Taebbla vald arvestab praegu, et tulumaksu laekub 1,241 mil- jonit eurot, 71 000 eurot rohkem kui mullu. Optimismiks andis alust töötute arvu vähenemine ja palgatõusulootus.

Riik suurendab 0,17% jagu omavalitsusele laekuva tulu- maksu osa. See peaks katma maamaksuvabastusest tekkiva augu valla eelarves, aga tegeli- kult ei kata. Kodualuse maa maksuvabastuse tõttu saab vald hinnangute järgi 12 000 eurot vähem maamaksu. Et kor- vata puudujääki, tõstis voliko- gu maamaksuäärast maksu

mumini. Nõnda loodab vald saada maamaksu niisama pal- ju kui mullu, 55 600 eurot.

Laenu kavatseb vald võtta 73 000 eurot. See on viimane osa vee- ning kanalisatsiooni- süsteemi rekonstrueerimiseks võetavast laenust. Uusi inves- teeringuid plaanis ei ole.

Kolmandiku valla eelarvetu- lust moodustab riigi tasandus- ja toetusfondist saadav raha. Tasandusfondi puhul arvestab vald ligikaudu 104 000 euroga, see on mullusest pisut vähem. Toetusfond ei ole veel teada.

Valla töötajad saavad väikese palgatõusu

Valla töötajail on kavandatud 4% suurune arvestuslik palga- tõus. Majandamiskulu kasvab valdkonniti kuni 3%. Lisatasu- ja preemiafondi ei ole.

Kui palju palk tõuseb, ole- neb ennekõike sellest, kui pal- ju tõuseb alampalk. Kui valit- sus alampalga suuruse otsus- tab, tuleb esmalt sellega arves- tada. Kui alampalgaga on asi ühel pool, saavad allasutuste juhid vaadata, kui palju on raha järel, ja otsustada ülejäänute palgatõusu üle, selgitas Erman.

Liikmemaksudeks kulub valla ligi 21 000 eurot. Selle hulgas läheb Eesti maaomava- litsusliidule 2198 ja Läänemaa omavalitsusliidule 6837 eurot (peaaegu poole vähem kui mul- lu). Arvestada tuleb Läänemaa Turismi, Kodukant Läänemaa, Palivere turismi- ja spordikes- kuse osamaksuga.

Suurem osa teehooldusrahast tuleb majandusministeeriumi kaudu. Tänavust summat ei ole veel teada, kuid mullu saadi ligi 60 000 eurot. Oma rahast läheb vallateede korrashoiuks 16 500 eurot.

Turismile on 6600 eurot, pea- miselt Palivere turismi- ja spor- dikeskuse toetuseks.

Vaba aja, kultuuri ja spordi tarvis on eelarve eelnõus

Taebbla valla eelarve 2013

- Valla põhitulu kokku 1 510 600, sh tulumaks 1 241 000 maamaks 55 600
- Põhitegevuse kulu kokku 1 424 680
- Võetav laen 73 000
- Laenu tagasimaks 64 152

Allikas: Taebbla vallavalitsus

146 200 eurot — kümnendik põhitegevuse kuludest. Poole sellest moodustab personaliku- lu, majandamiseks on 45 000 ja toetusteks üle 25 000 euro.

Kolme noorte- ja lastekesk- se peale kulub 32 000 eurot.

Suurima tüki ehk 66,7% põ- hitegevuse kulust võtab hari- dus — see on üle 951 000 euro.

Õpilaste transpordi peale on planeeritud 37 000 eurot.

Reservfondi jätab vallavalit- sus 8470 eurot.

Määramatust on veel palju

Praegu ei ole veel teada tasan- dusfondi suurus, pedagoogide ja koolide rahaasjus on palju teadmatust, sõnas Erman.

Keeruline seis on pedagoogi- de palgarahaga. Taebbla güm- naasiumiosa õpetajate palgara- ha on esialgsel hinnangul puu- du umbes 20 000 eurot, puudu jääb ka direktoritele ja õppe- alajuhatajatele eraldatavast riigi rahast.

Põhikooliastme õpetajate pu- hul piisab loodetavast rahaeral- dusest, et maksta palka uue alampalgamäära piires.

Praeguses eelnõus õpetajatel puuduva palgaraha katet ei ole. Erman lootis, et jaanuar toob sellesse rohkem selgust.

Volikogus oli eelarve esime- ne lugemine jõulude eel. Tei- ne lugemine ja eelarve vastu- võtmise jääb veebruarisse, üt- les Erman.

Kullamaa võttis vastu eelarve

Kaie Ilves
kaie@le.ee

Kullamaa volikogu kinnitas detsembri lõpus esimesena maakonnas 2013. aasta eelarve.

Vallavanem Jüri Ott ütles, et eelarve on konservatiivne, nagu see oli ka mullu.

„Proovime veidi paremini, aga oleme valmis ka hulle- maks,” sõnas Ott.

Kullamaa 2013. aasta eelarve on 7% mullusest suurem. Põhi- tegevuse tulud on 1 123 268 eurot (kasv 7%) ja kulud 1 123 000 eurot (kasv 7,4%).

Üksikisiku tulumaksu kasvu on plaanitud 5%.

„Selline tõus on enam- vä- hem kogu aeg olnud. Mullu ka- vandasime sama, aga tuli ka- heksha,” märkis Ott.

Suuri investeeringuid Kulla- maal ei kavandata, uusi laene ei võeta. Vallal on viis laenu mahuga ligi 40% eelarvest.

Edaspidi on plaanis viia ühi- sele halu- või pelletiküttele kool, vallamaja ja lasteaed.

Praegu kõetakse neid eraldi, vallamaja on elektrikütel.

„Sel aastal tellime ühisküt- teprojekti,” sõnas Ott.

Valla palgal olivate töötasu tõuseb 8%, õpetajail 11%.

Ott märkis, et riigi haridus- eraldise suurus pole veel täp- selt teada, kuid õpetajatele ette nähtud palgatõus peaks tulema välja. Sama palju tõuseb tööta- su valla palgal olevail õppetöo- ga seotud koolitöötajail.

Kui õpetajate palka peaks

Kullamaa vallavanema Jüri Oti sõnul on valla 2013. aas- ta eelarve konservatiivne nagu 2012. aastalgi.

ARVO TARMULA

siiski kooliastmete rahastami- se lahutamisel nappima, on vald valmis ise gümnaasiumi- osa palgakulu kandma.

„Siis peab midagi välja mõt- lema. Rääkisin talumeestega, et müüvad paar pulli maha,” sõ- nas Ott naljaga pooleks.

Oti sõnul on Kullamaal põhi- kooliklassid praegu väiksemad kui keskkoolis ja kogukonnal on soov keskkooli hoida.

Haridusele on eelarves ette nähtud 55% kuludest.

10 000 euro eest on eelarves- se plaanitud vallavara müüki.

„Mõned korterid Liivil ja üks talu, väga korrast ära, aga müüme, kui keegi tahaks selle korda teha ja seal elama haka- ta. Vallal pole teda mõtet pida- da,” sõnas Ott.

OSTAME kasvavat metsa, metsamaad, palki, paberipuitu ja küttepuid.

Tel 523 7944

E-post teet.lehtme@metsagroup.com

Metsä

Metsäliitto Eesti AS on nüüd Metsä Forest Eesti AS

Üks võimalus Tallinna ühissõidukeis sõita on soetada endale ühiskaart. Ühiskaardil oleva pileti õigsust ja kehtivust saab kontrollida bussi sissepääsu juures asuvas automaadis.

RAEPRESS

Tallinna ühissõidukeis senised talongid enam ei kehti

Kaire Reiljan
kaire@le.ee

Läänemaalt Tallinna asju ajama minnes tuleb meeles pida, et pabertalonge selle aasta algusest enam kasutada ei saa ja ka ID-piletid kaotavad 1. aprillist kehtivuse.

„Kui inimene tuleb korra Tallinna ja tahab paar korda sõita, siis kõige lihtsam on osta pilet bussijuhilt,” soovitas Toomas Pirn Raepressist.

Ta lisas, et kui pealinnas tuleb käia sagedamini, ollakse mitu päeva järjest ja on rohkem sõitmist, võiks endale hankida ühiskaardi, sest sellega on pileti hind soodsam kui bussijuhilt ostes.

Pirn toonitas, et teatud gruppidele kehtib tasuta sõidu õigus Tallinna ühissõidukeis elukohast olenemata — näiteks haapsallane, kes on vanem kui 65 aastat, kuni 19aastane õpilane, koolieelik — saab tasuta sõita.

Pensionäril piisab tasuta sõidu õiguse tõestamiseks isikut tõendavast dokumendist.

Kust ja kuidas piletit osta?

Ühiskaarte müüvad Tallinnas R-kioskid, postkontorid, Selveri ja Maxima poeketi kauplused, Prismad ja Autogrilli

Tallinna ühissõidukipiletite hinnad

Sõidukijuhilt ostes:
tavapilet 1.60 eurot
sooduspilet 80 senti
Bussijuhilt saab piletit osta ainult sularaha eest ja pilet kehtib ühe sõidu

e-pilet (enne on ühiskaardile raha laetud)
1 tunni tavapilet 1.10 eurot
1 tunni sooduspilet 50 senti
Sõiduki vahetamisel kontrollitakse valideerimisega pileti kehtivust. Kui pilet ei kehti, müüakse uus pilet.
Kui inimene sõidab päevas näiteks 3 korda, siis arvestatakse maha ühe päeva pileti hind, mis kolmest üksikpiletist soodsam.

Perioodipiletid	Isikustatud	Isikustamata
1 päeva pilet	3 eurot	4
3 päeva pilet	5	6
5 päeva pilet	6	7

Hinnale võib ostukanalist olenevalt lisanduda teenustasu. Tasuta on pileti ostmise otsekorraldusega ja müügipunktist.

Internetipangast ostes lisandub tasu pangalaenukirja alusel, mobiiliga ostes ilma meeldetuletusest 19 senti või meeldetuletusega 38 senti ja lauatelefonilt ostes 13 senti.

Pileti valideerimine ehk selle õigsuse kontroll

Pileti valideerimine tähendab, et bussi astudes peate sellekohase aparraadi ehk validaatori juures pileti õigsust ja kehtivust kontrollima.

kioskid, Stockmann. Teeninduspunkt asub ka Tallinna linnavalitsuses.

Müügipunktide täieliku nimekirja koos aadressiga leiab internetist www.pilet.ee.

Haapsalust Tallinna sõites on kõige keerulisem osta ühiskaarti Vana-Pääskülast, kus

bussipeatuse lähedal müügipunkti pole. Küll on mitu müügikohta Järvel.

Autobussijaamas on R-kiosk, nagu ka Tallinna sadama A- ja D-terminalis. Lennujaamas on postkontor.

Ühiskaart maksab 2 eurot. Kui poole aasta jooksul selgub,

et kaarti pole enam vaja, saab selle tagasi müüa.

Soetatud ühiskaardile saab raha peale laadida või kindlat liiki piletit (ühe-, kolme- või viiepäevapilet) osta internetis, mobiiliga või müügikohtades.

Näiteks kui olete oma ühiskaardile laadinud 5 eurot ja astute linnaliinibussi, kus valideerite kaardi, läheb teie arvelt maha ühetunnise pileti hind 1,1 eurot.

Teine variant on näiteks enne internetist või SMSiga kaardile päevapilet osta.

Kaardile laetud raha kasutamiseks pole ajalist piirangut, nagu pole ka kaardil endal aegumistähtaega.

Isikustatud või isikustamata?

Kaardi kasutamiseks on variant see kas isikustada või mitte. Isikustamata kaart pole kindla inimesega seotud. Näiteks võib üks Läänemaa pere osta ühiskaardi ja jätta see isikustamata, mis tähendab, et seda saavad oma Tallinnas käikudel kasutada kõik pereliikmed ja ühe kaardiga saab korraga sõita mitu inimest.

Isikustamata kaardi miinus on, et sellele ei saa osta sooduspileteid, samuti on isikustamata kaardiga päevapiletite hind 1 euro võrra kallim.

Läänemaa rahvaarv vähenes aastaga 300 võrra

Madiken Kütt
madiken@le.ee

Möödunud aastaga vähenes Läänemaa registreeritud elanike arv 304 võrra. Alates sajandivahetusest, 13 aastaga on Läänemaa elanike arv vähenenud 4600 võrra — kuus valla täit rahvast.

Kui kahanemine samas tempos jätkuks, ei ela 75 aasta pärast Läänemaal mitte kedagi.

Mullu 1. jaanuaril oli Läänemaa elanikuks registreerunud 26 880, tänava 1. jaanuaril 26 576.

Siiski on kahanemine aeglasem kui 2011. aastal, mil Läänemaal sissekirjutatute arv vähenes 400 võrra.

Kõigist Läänemaa omavalitsustest on vaid Vormsisse registreeritute arv aastaga kasvanud — kuue inimese võrra. Risti valla rahvaarv on aastaga vähenenud ühe võrra.

Abielusid sõlmiti möödunud aastal 8 rohkem kui tunamullu, lahutati 14 abielu rohkem. Noorim pruut oli 18, noorim peigmees 20. Vanim pruut oli 71 ja vanim peigmees 72 aastat vana.

Läänemaa loomulik iive on –103, mullu oli see samuti miinuses, kuid vähem: –82. Lapsi sündis Läänemaal 20 vähem kui 2011. aastal, surmajuhtude arv jäi samaks.

Ühel emal oli mullu sündinud laps seitsmes järeltulija, kahel emal kuues ning viiel emal viies. Sündinud 204 lapsest üheksal ei tuvastatud isast põlvnemist.

Poisinimedest olid populaarsemad Markus, Kristjan, Andri, Henri, Sander ja Romet ning tüdrukunimedest Lisandra, Laura, Maria, Hanna, Liisa ja Mia.

Läänemaa elanike arv 1. jaanuaril 2013 ja 2012 rahvastikuregistri andmeil

Haapsalu linn	11 078	11 168	–90
Hanila vald	1 580	1 612	–32
Kullamaa vald	1 167	1 189	–22
Lihula vald	2 510	2 569	–49
Martna vald	881	905	–24
Noarootsi vald	867	876	–9
Nõva vald	386	396	–10
Oru vald	889	912	–23
Ridala vald	3 412	3 417	–5
Risti vald	889	890	–1
Taebla vald	2 510	2 545	–35
Vormsi vald	407	401	6
Maakonnas kokku	26 576	26 886	–304
Maakonnas naisi	13 691		
Maakonnas mehi	12 885		

Perekonnasündmused Läänemaal aastal 2012

Registreeritud abielu 100
Maavalitsuses sõlmitud abielu 90
Vaimuliku sõlmitud abielu 10

Abielulahutusi 42

1–2 a kestnud abielu 4
3–5 a kestnud abielu 6
6–10 a kestnud abielu 10
11–15 a kestnud abielu 6
16–20 a kestnud abielu 3
20–30 a kestnud abielu 7
Üle 30 a kestnud abielu 6

Sündinud lapsi 204

Poisse 94
Tüdrukuid 110
Kaksikute paare 3
Abiellu sündinud lapsi 68
Tuvastatud isaga lapsi 127

Üksikemasid 9

Surmajuhtumeid 307
Mehi 148
Naisi 159

Nõva on üks Eesti ettevõtjate- ja lastevaesemaid valdu

Kaie Ilves
kaie@le.ee

Nõva vald on üks kaheksast omavalitsusest Eestis, kus elab alla kümne ettevõtja.

Statistikaameti andmeil elab Nõval kokku üheksa ettevõtjat.

Kolm ettevõtjat annab tööd ka teistele. Koos mujal regist-

reeritud firmadega on valla suuremad tööandjad mööblifirma Rave, Variku Põld OÜ, Laimi kauplus-söögituba, suvehooajal rannakaubandusega tegelev Kalasaba OÜ ja majutusettevõtte Nõva Villa, loetles Nõva vallavanem Aldo Tamm.

Pere- ja üksikettevõtjaid

ning FIEsid tegutseb Nõval kokku kuus.

Nõva tingimustes on vallavalitsuse ja selle allasutuste kõrval üks suuremaid tööandjaid ka päästeamet oma 12 töökohaga, ütles Aldo Tamm.

Tamme sõnul pole mõtet unistada, et Nõval hakkaks lähiajal laiemalt arenema ette-

võtlus, küll on seni kasutamata vana sadama potentsiaal.

„Vaevalt siia suuremaid ettevõtteid tekib. Optimaalne piir on käes terves Eestis ja paljud Nõva inimesed on leidnud rakendust mujal,” sõnas Tamm.

Samal ajal on Nõval selle aasta jooksul välja antud 21 ehi-

tusluba, mis lubab ennustada Nõvale tulevikku areneva suvituspiirkonnana ja selle baasil edeneva väikeettevõtlusega, ütles Tamm.

Nõva on ka Eesti üks 30 lastevaesemast vallast. Rahvaloenduse andmeil elab Nõva vallas 27 last, neist 15 poissi ja 12 tüdrukut.

Nõvale järgneb lastevaesusest Vormsi, kus on 30 last (12 poissi ja 18 tüdrukut).

30 lastevaesema valla hulka kuuluvad Läänemaalt ka Noarootsi (75 last) ja Martna vald (96 last).

Ühtegi last ei ela Piirissaarel. Ühtegi ettevõtjat ei ela Tootsi, Ruhnu ja Piirissaare vallas.

Muuseum sai juubeliks raamatu

Rannarootsi muuseumil oli tegus juubeliaasta

Kaire Reiljan
kaire@le.ee

Rannarootsi muuseum tähistas läinud aasta viimastel päevadel oma 20. sünnipäeva raamatu „Kuldrannake” uue trüki esitluse ja sünnipäevapeoga sõprade seltsis.

Muuseumi asutamine oli rootsi keele õppe taastamise ja raamatukogu loomise kõrval 1988 asutatud eestirootslaste kultuuri seltsi üks eesmärk.

Neli aastat hiljem jõutigi Maido Limbaku eestvedamisel ja paljude aktiivsete inimeste kaasabil muuseumi asutamiseni — 28. detsembril 1992 kirjutas toonane maavanem Andres Lipstok muuseumi asutamismäärusele alla.

Rannarootsi muuseumi praeguse direktori Ülo Kalmu sõnul oli abistajaid palju — kes anetas väärtuslikke esemeid, kes toetas rahaga, kes aitas muuseumi ülesehitamisel.

Linnapea Urmas Sukles meenutas, et 1993. aastal linnapea ametisse asumisel tuli tal Rannarootsi muuseumi hoonete asjus sageli kohtuda muuseumi Rootsi osapoolega.

20 aasta jooksul on Rannarootsi muuseum Sadama tänava otsas korda teinud kaks maja, kus esimene näitus avati 1997. aastal.

Samal aastal hakkasid Agneta Tominga eestvedamisel koos käima neljapäevamemmed, kes neljapäeviti muuseumi käsitöötoas eestirootslaste käsitöötraditsioone tutvustavad ja lugusid jutustavad. „Rannarootsi muuseumi ainulaadsus ja suur rikkus peitubki meie neljapäevamemmedes, ilma kellela oleksime lihtsalt üks paljudest muuseumidest,” kiitis Kalm.

Suursündmus oli kindlasti 2002. aasta pidulik hooaja avamine, kus osalesid Rootsi kuningas Karl XVI Gustav ja kuninganna Silvia.

Selleks puhuks valmis ka toonase direktori Alar Schönborgi idee ja paljude inimeste kätetöös sündinud rannavaip ehk *aibotapet* — tikitud vaip, mille 20 meetril rullub lahti eestirootslaste 1000 aasta pikune ajalugu.

„Kuldrannakese” uus tulemine

Muuseumi sünnipäevapeol esitleti kunagise Noarootsi pastori Sven Danelli raamatu „Kuldrannake” uustrükki.

1930. aastatel Eestis töötanud Danell kirjeldab oma raamatut soojalt ja südamlukult siinseid rannarootsi asulasid ja inimesi, keda Eestis töötatud aastate jooksul kohtas.

Hilisema Skara piiskopi Danelli raamat ilmus Rootsis 1952. Anu Saluääre tõlkes sai raamatut eesti keeles lugeda esimest korda 1999. aastal.

Saluäär ütles uue trüki esitluse, et varasemaga võrreldes on uustrükis lisatud isikukirjeldusi.

Tõlkija sõnul on „Kuldrannake” olnud temale tähenduslik,

Tõlkija Anu Saluäär tundis „Kuldrannakese” autorit Sven Danelli isiklikult. ARVO TARMULA

sest autor oli talle isiklikult tuttav. Kui kirjastus 1990. aastal tõlkimissetpanekuga tema poole pöördus, oli ta omal käel juba hakanud raamatut eesti keelde ümber panema.

Saluäär meenutas oma kohtumist Danelliga enam kui 40 aastat tagasi, olles noorukese üliõpilasena Intouristi kaudu giidiks Rootsi laulukoorile. Kooriga kaasas olnud rühmasaatja oligi Sven Danell. „Meil tekkis vanaisa ja lapselapse suhe,” ütles Anu Saluäär.

1999. aastal ilmunud trükk on ammu läbi müüdud, mistõttu pöördusidki eestirootslased kirjastuse poole ettepanekuga raamat uuesti välja anda. 500 eksemplaris ilmunud „Kuldrannakese” väljaandmist toetasid Rootsi vähemusrühvuste kultuurinõukogu, Rootsi saatkond Eestis, Riguldi-Noarootsi kodukandiühing.

Ilmamaa kirjastuse esindaja Mart Jagomägi lootis, et ehk õnnestub kirjastusel peale „Kuldrannakese” anda välja ka mõni teine eestirootslasi puudutav raamat.

Sisukas juubeliaasta

Kui muuseumi juubeliaasta lõppes raamatuesitlusega, siis algas see Ruhnu muuseumi ja Korsi talu kompleksi ülevõtmisega Saaremaa muuseumilt. Sellega seoses on muuseumi rahvas käinud Ruhnus korras tamas talgutega.

Korrasustööd käisid ka Haapsalus, kus värviti üle muuseumi majad. Näitustema ja sai suurannetajate perekond Heymani auks sel aastal nime „Heymans hus” ja õnnistati sisse suve ühe suurürituse, Suure

Rootsi päeva ajal.

Ülo Kalmu sõnul on üks juubeliaasta märksõna muuseumi rahvale ja neljapäevamemmedele valmistatud eestirootsi rahvariitist inspireeritud rõivakomplekt, mille disainisid kunstiakadeemia moedisaini osakonna õppejõud.

Traditsiooniliselt jätkusid muuseumi õuel kalasuitsutamispäevad ja avati uuendatud Pärtli talu näitus.

Üle mitme aasta töötas Rannarootsi muuseumi juures ka praktikant Soomest, kellele maksis stipendiumi Rootsi Kultuurifond Soomes. Johan Enkvisti ülesanne oli läbi töötada Helsingi sadamaraamatuid ja koostada ülevaade sadamas peatunud Eesti laevadest. Projekt, mille tulemusel saab kokku tükike eestlaste ja eestirootslaste meresõiduajaloost, jätkub uuel aastal.

Rannarootsi muuseum käis juubeliaastal rannarootslaste kultuuripärandit tutvustamas Tallinna merepäevadel, etnolaadal Tallinnas Raekoja platsil ja Helsingis silgulaadal.

Käima on läinud koostöö Turu käsitöömuseumiga Soomes, kus projekti Aiboland-Äboland raames tutvustati augustis Turus eestirootslaste kultuuripärandit, advendiajal aga kaeti traditsiooniline eestirootslaste jõululaud.

Ülo Kalmu hinnangul on muuseumi aasta olnud igati juubeliaasta vääriline, kuid muuseumi edasiarendamine ja ajaga kaasas käimine nõuab endiselt kõikide toetust. „Ainult üheskoos suudetakse esivanemate kultuuripärandit vääriliselt hoida ja avalikkusele tutvustada,” ütles ta.

Skulptor
Anne
Rudanovski
pühendas
lapsi
voltimis-
kunsti
saladustes-
se.
KATRIN
PÄRNPUU

Paberikunsti rändnäitus jõudis raamatukokku

Kaie Ilves
kaie@le.ee

Neljapäeval jõudis Haapsalu keskraamatukokku paberimuuseumi rändnäitus „Arhitektuur paberis ja paberist”.

Näitus tutvustab paberit hoopis teistsuguse, üllatusliku nurga alt, kui ollakse harjunud, ja näitab, kuidas võib kahe mõõtmelisest paberilehest moodustuda kolmemõõtmeline ruum.

Näituse eksponaadid: raamatud tutvustavad maailma arhitektuuripärandit ja kaasaja arhitektuuri makettidena, samuti on näha paberivoltimistehnikas kunstnikuraamatuid.

„Meie tunneme paberit kui materjali, mille peale saab kirjutada ja joonistada, aga paberist on võimalik teha väga erinevaid ruumilisi objekte. Paber on kolmemõõtmeline materjal,” sõnas Tartu paberimuuseumi esindaja, skulptor ja õppejõud Anne Rudanovski.

Näituse avamisel töötoas õpe-

taski Rudanovski lastele, kuidas siledat, tasapinnalist paberilehte muuta ruumiliseks, ja tutvustas raamatuid, kust hüpaspasid välja lilled, linnud ja liblikad; teod, rohutirtsud ja kiilid, aga ka ajaloolised ehitised: sillad ja hooned.

„Ouau! Kas see on ainult vaatamine?” päris raamatust enduvalt suurt laeva uuriv põnn.

Paberimuuseumis endas saab enamikku eksponaate ka käega katsuda, keskraamatukogus on need siiski klaasi taga, aga avamisele tulnud ja valmistusse sattunud laste rõõmuks võeti need välja.

Rudanovski rääkis, et ruumiliste, liikuvate ja mehaaniliste elementidega trükiste ajalugu ulatub 700 aasta tagusesse aega, 13. sajandisse, mil Inglise benediktiini munk Matthew Paris töötas välja esimese liikuva paberseadme selleks, et arvutada tulevate aastate kristlike pühade kuupäevi.

Paberivoltimisest on aga saanud omaette kunstiliik ja arhi-

tektuuritundengite õppemeetod. „Paber on hea materjal, et skulptuurset maailma avastada. Kes teeb maja paberist, on võimeline tegema ka pärismaja,” sõnas Rudanovski.

Paberivoltimiskunstist rääkides tõdes Rudanovski, et eesti keeles ei piisa voltimistehnika kohta erialasõnu, sest tehnika on Eestis uus ja voltimisega on vähe tegeldud.

„Mujal maailmas on lausa paberiinsenerid ja voltimine ei ole sugugi ainult lastele mõeldud tegevus,” ütles Rudanovski.

Paberimuuseum ise asub Tartus. „Tartu sai paberi valmistamise õigused enne kui Tallinn,” märkis Rudanovski.

Rändnäitus „Arhitektuur paberis ja paberist” jõudis Haapsallu Võru kaudu Kärblast. Läänemaal on näitus varem olnud Lihulas. Haapsallu jääb paberinäitus kuuks ajaks.

2011. aasta septembrist peale on rändnäitus olnud üheksas Eesti linnas.

Head Uut
Aastat!

Läänemaaga seotud kultuuri- ja ühiskonnategelaste tähtpäevi 2013. a

Jaanuar

1. jaanuaril sai 55aastaseks si-searst Tiiu Hein.

2. jaanuar sai 70 aastaseks sil-maarst Aino Rahula.

2. jaanuaril möödub 180 aastat kirikuõpetaja, Tartu ülikoo-li usuteaduse professori Ferdinand Diedrich Nikolai Hörschelmanni sünnist Mart-nas. Surnud 20. jaanuaril 1902 Tartus.

6. jaanuaril möödub 160 aastat kirikuõpetaja, ärkamisaja tegelase ja kirjamehe Michael Jürmanni surmast Põltsamaal. Oli aastatel 1876–1878 kiriku-õpetaja Karusel ja Haapsalus. Surnud 20. jaanuaril 1932 Tal-linnas.

6. jaanuaril möödub 95 aastat rahvalauliku ja laulude looja Elisabeth Juntsi (Lääne Liisu) sünnist Koloveres. Surnud 1. oktoobril 2002 Rõudes. Maetud Rõude kalmistule.

7. jaanuaril möödub 120 aastat kirjanik Voldemar Õuna sünnist Tallinnas. Töötas 1930. aastail Haapsalus. Surnud 4. jaanuaril 1986 Rootsis Götebor-gis.

12. jaanuaril möödub 115 aastat ajakirjanik Artur Grenbergi (Grönbergi) sünnist Haapsalus. Oli 1934–1936 Lääne Elu tegev-toimetaja.

14. jaanuaril saab 75aastaseks lastearst Helve Laurima.

17. jaanuaril möödub 100 aastat Vaikna vallas Sassi-Jaani talus sündinud agronoomi, põl-lumajandusjuhi ja kodu-uuri-ja Ilmar Läänelaiu sün-nist. Surnud 22. jaanua-ril 1989. Maetud Suure-Jaani kalmistule.

17. jaanuaril möödub 75 aastat Tartumaal Aksti külas sündinud fotograafi ja karikaturis-ti Viljar Viljamäe sün-nist, kes 1959. aastal asus tööle Haapsallu. Surnud 13. märtsil 2009 Haapsalus. Maetud Haapsalu metsakalmis-tule.

22. jaanuaril saab 60aastaseks Haapsalus sündinud disainer Aleksander Jakovlev.

22. jaanuaril saab 55aastaseks perearst Sirje Jupits.

23. jaanuaril möödub 100 aastat graafiku, maalikunstniku ja õppejõu Eduard Einmanni sün-nist Kolovere vallas Laukna külas Viira talus. Surnud 27. oktoobril 1962 Tallinnas. Mae-tud Tallinna Metsakalmistule.

23. jaanuaril saab 65aastaseks Haapsalus sündinud näitleja ja ajakirjanik Aivo Paljasmaa.

23. jaanuaril saab 55aastaseks rahvatantsujuht, Uuemõisa alg-kooli õpetaja Imbi Mäepere.

28. jaanuaril saab 65aastaseks Kõmsi lasteaia-algkooli direk-tor Maret Orulepa.

Veebruar

1. veebruaril möödub 105 aastat õpetaja, kirjaniku ja kunst-niku Magda Pihla sünnist Tal-linnas. Õppis 1922–1928 Läänema-a Õpetajate Seminaris ja töötas õpetajana Hiiumaal 1928–1932. Surnud 31. mail 1989 Kanadas Torontos.

3. veebruaril möödub 240 aastat kunstniku ja riigiametniku Johann Emanuel von Ungern–Sternbergi sünnist Paslepa mõisas Noarootsis. Surnud 12. aprillil 1830 Tallinnas.

4. veebruaril möödub 120 aastat matemaatikaõpetaja ja koolijuhi Gustav Toomin-ga sünnist Tartumaal Sadala vallas. Töötas 1940. aastast Lihulas ja Haapsalus. Sur-nud 25. augustil 1958 Haap-salus. Maetud Haapsalu va-nale kalmistule.

4. veebruaril möödub 100 aastat põllumajandusdokto-ri Arnu Rivise sünnist Tallin-nas, kes töötas 1941–1944 Haap-salu jaoskonna agronoomina ja Uuemõisa Kõrgemas Põllundus-koolis õpetajana. Surnud 1. veebruaril 1984.

12. veebruaril möödub 80 aastat filminäitleja, muusiku ja sportlase Bruno Oja (O'Ya) sün-nist Tallinnas. Lapsepõlves elas Noarootsis, käis Tuksi koolis. Surnud 2002. a Tartus.

13. veebruaril saab 55aasta-seks Vidruka kooli õppealaju-hataja Ene Viilma.

18. veebruaril saab 65aasta-seks Lihulas sündinud endine siseminister, Isamaaliidu pea-sekretär, Viljandi Ühendatud Kutsekeskkooli direktor Tarmo Loodus. Elab Viljandis.

17. veebruaril saab 65aasta-seks naistearst Heidi Kivioja.

18. veebruaril saab 60aasta-seks Tartus sündinud kirjanik, teatri- ja kirjanduskriitik Mih-kel Mutt, kellel on suvekodu Haapsalus.

18. veebruaril saab 60aastaseks folkloorian-sambli Böliina juht Natalja Jampolskaja (pildil).

18. veebruaril saab 55aastaseks Uuemõisa lasteaia-algkooli õpe-alajuhataja Taimi Sarapuu.

18. veebruaril saab 50aasta-seks Lihula gümnaasiumi õppe-alajuhataja Heli Raavel.

22. veebruaril möödub 125 aastat arhitekt Edgar Johann Kuusiku sünnist Valgjärve val-las Tartumaal. Lapsepõlv ja algkooliaastad möödusid Tolli ja Sipa mõisas, kus isa oli valit-sejaks. Surnud 3. augustil 1974 Tallinnas.

Märts

3. märtsil saab 55aastaseks Liivi raamatukogu juhataja ja kodu-uurija Helme Vendel.

3. märtsil saab 55aastaseks Tal-linnas sündinud arhitekt Enn Laansoo. Elab Nõ-val.

6. märtsil saab 65aastaseks Lää-nemaamuuseumi teaduslik töötaja Asta Veenpere (pildil).

9. märtsil saab 85aastaseks Kullamaa vallas sündinud koo-liõpetaja, ajakirjanik ja kodu-uurija Endel Jeeberg.

9. märtsil saab 60aastaseks Sindis sündinud kunstiopetaja ja karikaturist Siim Frank, kes töötab kunstiopetajana Taebla gümnaasiumis.

Kreeka–Rooma kui ka vaba-maadluses kuldmedali. Surnud 17. juulil 1987 Tallinnas.

12. märtsil möödub 75 aastat füüsika–matemaatikadoktori, professori ja akadeemiku Aar-ne Pärnpuu sünnist Martna val-las Liiva külas. Surnud 22. ap-rillil 2004 Moskvas. Maetud Martna kalmistule.

12. märtsil saab 60aastaseks Jõgevamaal sündinud Jaanus Sahn, kes oli Lääne maavanem aastatel 1999–2004.

14. märtsil möödub 115 aastat Vabadussõjas III liigi 3. järgu Vabaduse Risti ja Läti Karutap-ja III klassi ordeniga autasusta-tud Jaan Hirjeli sünnist Tahe-va vallas Valgamaal. Elas ja töötas Kullamaal. Surnud 16. detsembril 1966. Maetud Kul-lamaa kalmistule.

14. märtsil möödub 110 aastat kirjandusteadlase ja lastekirja-niku Liisi Raua (Metslaps) sün-nist Pärnumaal Tori vallas. Lõ-petas Läänemaa gümnaasiumi 1922. a. Surnud 12. märtsil 1984.

18. märtsil saab 85aastaseks Läänemaal Oru vallas sündi-nud maadleja, spordijuht ja treener Ergart Männik. Eesti teeneline treener 1973. a.

20. märtsil möödub 120 aastat näitleja Hugo Lauri sünnist Salla vallas Virumaal. Töötas tehnikuna-joonestajana mere-kindluste ehitamisel Haapsa-lus 1915–1918. Surnud 30. det-sembril 1977 Tallinnas.

20. märtsil möödub 115 aastat graafik Eduard Viiralti sünnist Peterburi kubermangus Tsarskoje Selo lähedal Guba-nitsõ vallas. Vabadussõjast osa-võtu eest sai ta asundustalu Maidla mõisast Kullamaa val-las, kus hakkasid elama kunst-niku vanemad. Siin möödusid kunstniku koolivaheajad. Sur-nud 8. jaanuaril 1954 Pariisis. Maetud Pere–Lachaise'i kal-mistule Pariisis.

20. märtsil saab 70aastaseks Asuküla vallas Topu külas sün-dinud graafik ja raamatuillust-raator Naima Neidre. Elab Tal-linnas. Suvekodu Topul.

21. märtsil saab 65aastaseks Rakveres sündinud raskejõus-tiklane ja treener Ka-lev Teder, Eesti meis-ter ja kolmekordne Eesti rekordiomanik jõutõstmises kehakaa-lus kuni 90 kg. Elab Ristil 1953. aastast.

22. märtsil saab 55aastaseks Kullamaa keskkoo-li õppealajuhataja Eha Eindorf.

23. märtsil möödub 130aastat kunstniku, kirjamehe ja kooli-õpetaja Alfred Konstantin Kivi sünnist Aaspere vallas Viru-

maal. Aastatel 1921–1932 õpe-taja Läänemaa Õpetajate Semi-naris. Surnud 30. detsembril 1934 Tallinnas.

23. märtsil saab 80aastaseks Sinalepa vallas Panga külas sündinud jääpurjetaja, vehkle-ja ja spordipedagoog Heiki Kariler. Eesti meister jääpurje-tamises 1961 ja 1963 NSVLiidu meistersportlane jääpurjetami-ses 1962.

24. märtsil möödub 155 aastat geoloogi ja polaaruurija Eduard von Tolli sünnist Tallinnas. Elas Haapsalus. Hukkunud Põhja–Jäämerel arvatavasti 1902.

25. märtsil möödub 115 aastat õigusteadlase ja ajakirjaniku Veera Poska–Grünthali sün-nist, kellel oli suvekodu Haap-salus. Surnud 29. jaanuaril 1986 Rootsis.

25. märtsil möödub 105 aastat kunstnik Adele Ulm–Augus-tase sünnist Haapsalus. Surnud 2000. a New Yorgis USAs.

Aprill

3. aprillil möödub 210 aastat kirikuõpetaja ja keeleteadlase Eduard Ahrensi sünnist, kes oli 1833–1837 koduõpe-taja Vana–Vigala mõisas. Surnud 19. veebruaril 1863 Kuusalus.

4. aprillil saab 90aastaseks Asukü-la vallas Vilklas sün-dinud kirjanik Il-mar Jaks. 1945. a lahkus Soome kaudu Rootsi. Elas Taanis, Austrias, Saksa-maal ja Prantsusmaal. Nüüd elab Rootsis.

7. aprillil möödub 125 aastat ühiskonnategelase, kooliõpeta-ja ja kirjamehe Aleksander August Veidermaa sünnist Vaikna vallas. Aastatel 1922–1924 oli ta haridusminister. Sur-nud 23. veebruaril 1972 Tallin-nas.

15. aprillil möödub 245 aastat köstri, kooliõpetaja ja kirjame-he Johann Reinhold Masingu sünnist Sangastes Valgamaal. Aastatel 1789–1794 töötas Piir-salus köstrina. Surnud 27. no-vembril 1824 Tallinnas.

16. aprillil saab 75aastaseks kauaaegne Pürksi raamatuko-gu juhataja Valida Tulvik.

20. aprillil saab 85aastaseks Paliveres sündinud skulptor ja karikaturist Robert Rannast.

22. aprillil saab 75aastaseks maakonna käsitööedendaja, Haapsalu kutsehariduskeskuse õpetaja ja käsitööraamatute autor Aime Edasi.

24. aprillil möödub 105 aastat vabamaadleja, kaheteistkordse Eesti meistri August Kuke sün-nist Kirbla vallas. Surnud 5. aprillil 1988 Tallinnas.

29. aprillil möödub 110 aastat Vabadussõjas I liigi 3. järgu Vabaduse Ristiga autasustatud Voldemar Riive sünnist Teenu-sel (16aastaselt Vabadussõtta). Surnud 10. juunil 1983 Tallin-nas. Maetud Pärnamäe kalmis-tule Tallinnas.

30. aprillil saab 70aastaseks Haapsalus sündinud luuletaja ja tõlkija Ly Seppel, kes elab Raplas.

Mai

8. mail möödub 115 aastat he-lilooja, koorijuhi ja laulja Paul Tammeveski sünnist Käina val-las Hiiumaal, kes õppis Haap-salu Kõrgemas Algkoolis. Sur-nud 8. veebruaril 1962 Toron-tos Kanadas.

8. mail saab 65aastaseks pere-arst Ilme Leova.

12. mail saab 70aastaseks Vändra vallas sündinud polii-tik Tiit Beeren, kes oli aastatel 1989–1993 Haapsalu linnapea.

14. mail saab 55aastaseks näit-leja Andrus Vaarik, kellel on suvekodu Hanilas.

17. mail saab 65aastaseks arst, ajakirjanik, luuletaja ja karika-turist Viljar Ansko, kes elab 1970. aastast Ristil.

21. mail saab 85aastaseks kä-sitöömeister Linda Elgas.

21. mail saab 70aastaseks koo-liõpetaja, kodu-uurija ja Koela talumuuseumi rajajaid Helja Heldema.

25. mail saab 55aastaseks Haapsalu gümnaasiumi direk-tor Anne Mahoni.

26. mail saab 80aastaseks Oru vallas sündinud aja-kirjanik ja kodu-uurija Alfred Lumeste (pildil).

27. mail möödub 190 aastat arsti ja ühiskonnategelase Karl Aleksander von Wistinghauseni sünnist Lihulas. Surnud 10. septemb-ril 1883 Tallinnas.

28. mail saab 60aastaseks ke-raamik Pilvi Kangro.

29. mail möödub 140 aastat he-lilooja, orelikunstniku, õppejõu ja dirigendi Rudolf Tobiase sünnist Käinas Hiiumaal. Koo-liaastail viibis Kullamaal, kus isa oli Kullamaa koguduse kös-ter. Surnud 28. mail 1918 Ber-liinis, ümber maetud Kullamaa-le.

Juuni

4. juunil saab 70aastaseks omaaegne Maritima ja Paralepa restorani juhataja ning pika staažiga Haapsalu kutsehari-duskeskuse tootlustusvaldkon-na kutseõpetaja Malle Peter-son.

7. juunil möödub 75 aastat aja-loolase, orientalisti ja tõlkija Linnart Mälli sünnist, kes õp-pis Haapsalu I keskkoolis. Sur-nud 14. veebruaril 2010 Tartus.

10. juunil saab 60aastaseks Ve-nemaal Krasnojarski kraissün-dinud spordijuht ja treener Vello Kuhi. Olnud Haapsalu spordikooli direktor, Haapsalu rajooni spordikomitee esimees, Lääne maavalitsuse spordiosa-konna juhataja. Läänemaa ten-niseklubi Promenaad tegev-juht.

13. juunil möödub 100 aastat kooliõpetaja ja koorijuhi Hel-ga Kariisi sünnist. Haapsalu lin-na vapimärgi omaniks 2003. a. Surnud 14. juulil 2006 Haapsa-lus.

14. juunil saab 80aastaseks las-teraamatukogu kauaaegne ju-hataja Linda Kask.

15. juunil möödub 215 aastat Venemaa välisministri ja dip-

lomaadi Aleksander Gortšakovi sünnist Taeblas. Surnud 11. märtsil 1883.

16. juunil möödub 100 aastat kooliõpetaja ja kodu–uurija Mihkel Aitsami sünnist Vigalas. 1930. aastail valmistas esimese televiisori Eestis. Surnud Vigalas 1999. a.

17. juunil saab 100aastaseks Kõpus Hiiumaal sündinud Kaitseliidu Lääne maleva auliige, naiskodukaitsja Reet Kark. Elab Kõrgessaare vallas Hiiumaal.

18. juunil möödub 65aastat teleajakirjaniku ja filmrežissööri Rein Hansoni sünnist Lihulas. Surnud 8. detsembril 2012.

20. juunil möödub 430 aastat riigimehe, väejuhi ja riigimarsali Jakob de la Gardie sünnist Tallinnas. Talle kuulus Haapsalu linnuselään Ridala, Martna, Noarootsi ja Vormsi kihelkonnaga ning Hiiumaa. Surnud 12. augustil 1652 Stockholmis.

22. juunil saab 75aastaseks kodu–uurija Mai Schröder. Elab Lihulas.

23. juunil möödub 120 aastat kooliõpetaja ja koolijuhi Anton Üksti sünnist Uuemõisa vallas Saaremaal. Oli 1918–1940 Läänemaa ühisgümnaasiumi ja 1931–1940 Rootsi eragümnaasiumi direktor. Surnud 24. aprillil 1942 Sosva laagris Sverdlovski oblastis Venemaal.

24. juunil möödub 105 aastat sõjaväelase, kolonel Alfons Rebase sünnist Valgas. Oli 1939–1940 Lihula piirkonna komandant. Sai eestlastest esimesena Raudristi Rüütliristi 1944. a ja hiljem 1945. a tammelehtedega Raudristi Rüütliristi. Surnud 6. märtsil 1976 Augsburgis Sakamaal. 1999. a ümber maetud Tallinna Metsakalmistule.

Juuli

1. juulil saab 50aastaseks rahvatantsujuht Varje Paaliste.

2. juulil möödub 100 aastat kooliõpetaja ja kodu–uurija Linda Sammeti sünnist Kullamaa kihelkonnas Jõgisoo vallas. Kooliõpetaja Silla koolis 1941–1968. Surnud 5. aprillil 1984 Sillal. Maetud Kullamaa kalmistule.

3. juulil saab 60aastaseks Haapsalu linna algkooli õppealajuhataja Viive Karnau.

4. juulil möödub 145 aastat Koerus Järvamaal sündinud kirikuõpetaja ja misjonäri Heinrich Richard Hoffmanni sünnist. Oli 1921–1934 Ridala kirikuõpetaja. Surnud 11. juunil 1935 Rakveres.

4. juulil saab 55aastaseks Kirbla raamatukogu juhataja Tiitu Aasrand.

8. juulil saab 55aastaseks lasteaia Pääsupesa õppealajuhataja Kaja Kroon.

16. juulil möödub 105 aastat kooli– ja kirikuõpetaja Madis Oviiri sünnist Velise vallas Nurtu külas (riigikontrolör Mihkel Oviiri isa). Madis Oviir lõpetas Läänemaa Õpetajate Seminari 1929. a. Töötas aastatel 1932–1936 kooliõpetajana Liivi algkoolis. Surnud 2. juulil 1999 Viru–Jaagupis.

17. juulil möödub 90 aastat lastekirjaniku ja luuletaja Venda Sõelsepa sünnist Haapsalus.

Surnud 12. mail 2006 Pärnus. Maetud Haapsalu metsakalmistule.

18. juulil möödub 110 aastat näitleja Arnold Suuroru sünnist Piirsalu vallas. Surnud 3. jaanuaril 1960 Tallinnas.

21. juulil saab 85aastaseks Vigalas sündinud ajaloolane, arheoloog ja tõlkija Jüri Selirand, kes lõpetas Haapsalu Õpetajate Seminari 1947. a. Elab Tallinnas.

22. juulil möödub 160 aastat vaimuliku, ajakirjaniku ja kirjaniku Gustav Allo sünnist Keskveres Martna vallas. Surnud 1943. a Tallinnas.

22. juulil saab 55aastaseks Haapsalus sündinud TLÜ Haapsalu kolledži lektor ja koolitaja Mare Tereping.

25. juulil möödub 115 aastat proosa– ja ajakirjaniku Leonora Peetsi sünnist Tallinnas. Elas aastatel 1922–1923 Vigalas, kus tema abikaasa Rudolf Peets töötas arstina. Surnud Prantsusmaal 11. augustil 1995.

27. juulil saab 65aastaseks Paides sündinud jahilaskja, Läänemaa Jahindusklubi juhatuses esimees Arne Taal.

28. juulil möödub 130 aastat põllumehe ja riigiametniku Aleksander Saare sünnist Lustivere vallas Viljandimaal. Oli Lääne maavalitsuse esimees 1917–1927. Riigikogu liige ja taluomanik Taeblas. Surnud 1. aprillil 1942 Venemaal.

August

2. augustil möödub 135 aastat soome–eesti kirjaniku Aino Julia Maria Kallase sünnist Soomes (rahvaluuleteadlase ja diplomaadi Oskar Kallase abikaasa). Suvitas Haapsalus ja Hiiumaal. Surnud 9. novembril 1956 Helsingis.

4. augustil möödub 185 aastat mediitsiinidoktor Gustav Hirschi sünnist Kullamaal. Oli Aleksander III ja Nikolai II ihuarst. Surnud 20. märtsil 1907 Tsarskoje Selos.

4. augustil möödub 180 aastat vene folkloristi ja kirjandusteadlase Orest Milleri sünnist Haapsalus. Surnud 1. juunil 1889 Peterburis.

4. augustil möödub 95 aastat ajaloolase ja filosoofiadoktori Alvin Isbergi sünnist Noarootsis. Surnud 25. aprillil 1991 Göteborgis Rootsis.

5. augustil möödub 105 aastat kunstnik Helmer Avasalu sünnist Martnas. Surnud 31. augustil 2000 Södertäljes Rootsis.

7. augustil möödub 135 aastat hüdrograafi ja geodeedi Adam von Gerneti sünnist Kiideva mõisas. Eesti kindralstaabi topo–hüdrograafia osakonna geodeedina juhtis Läänemaa geodeedina juhtis Läänemaa mõõdistamist. Surnud 1. juulil 1944 Hamburgis.

7. augustil saab 60aastaseks ärimees, poliitik ja Silma looduskaitseala Saunja sihtasutuse juhataja Olari Taal. Elab Saunja külas.

9. augustil möödub 140 aastat põllumajandustegelase, poliitiku doktor Jaan Raamoti sünnist Vigalas. Autasustatud III liigi I järgu Vabaduse Ristiga. Surnud 6. jaanuaril 1927 Jänedal.

13. augustil saab 90aastaseks Lihulas Meelvas sündinud kooliõpetaja ja kodu–uurija Lembitu Varblane. 1997. aastast Haapsalu linna vapimärgi omanik.

15. augustil saab 70aastaseks Haapsalus sündinud kergejõustiklane ja treener Eduard Püve. Tulnud 1967. a Eesti meistriks 100 m jooksus, 1968. a NSV Liidu maaspordiühingute meistriks 200 ja 400 m ning 1972. a 4 × 400 m teatejooksus. Haapsalu rajooni parim sportlane 1967 ja 1968.

16. augustil saab 65aastaseks Haapsalu haigla sisehaiguste arst Tatjana Panfilova.

18. augustil möödub 85 aastat haridusjuhi, Haapsalu 1. keskkooli ja Haapsalu õhtukeskkooli direktori Villem Treimanni sünnist. Surnud 30. detsembril 2000. Maetud Haapsalu metsakalmistule.

19. augustil saab 75aastaseks ajaloolane Önn–Eha Kabrits, kes oli aastatel 1974–1992 Läänemaa muuseumi direktor.

23. augustil möödub 85 aastat tõlkija Natalie Alveri sünnist. Surnud 24. novembril 1989 Haapsalus.

27. augustil saab 65aastaseks graafik ja raamatukujundaja Ülle Meister, kellel on suvekodu Martnas.

28. augustil saab 85aastaseks luuletaja, filoloog ja kirjandusteadlane Paul Laan, kes elas 1939–1944 Haapsalus. Elab Hägersteinis Rootsis.

28. augustil saab 50aastaseks endine koolijuht Läänemaa arenduskeskuse juht Andres Huul (pildil).

29. augustil möödub 95aastat kümnevõistleja, kahekorde Eesti meistri Paul Toomla sünnist Petseris, kes 1937. a pärast Haapsalu tööstuskooli lõpetamist jätkas töömeheteed Läänemaal. Surnud 30. märtsil 1968 Džezkazganis Kasahhis.

31. augustil saab 60aastaseks kooliõpetaja, Haapsalu Wiedemanni gümnaasiumi direktor aastatel 1997–2012 Leini Vahtras.

September

1. septembril saab 60aastaseks Tallinnas sündinud dirigent ja viiuldaja, ansambli Hortus Musicus juht Andres Mustonen. Suvekodu Kullamaa vallas Ubasalus.

2. septembril saab 50aastaseks Haapsalus kutsehariduskeskuse arendusdirektor ja kutsehariduse edendaja Läänemaal Aile Nõupuu.

4. septembril saab 70aastaseks Rakveres sündinud muusikateadlane ja ajakirjanik Anne Erm, kellel on suvekodu Vormsis.

11. septembril möödub 90 aastat Haapsalus sündinud kunstniku ja näitleja Lembit Põllu sünnist. Surnud 19. juulil 2003 Haapsalus.

13. septembril saab 60aastaseks Haapsalu peaarhitekt Anu Joost (pildil).

14. septembril saab 55aastaseks Ridala põhikooli õppealajuhataja Kersti Arov.

16. septembril möödub 105 aastat riigiametniku, seltskonnategelase ja rahvaluulekoguja Alfred Sammeti sünnist

Koloveres vallas. Arreteeriti 1941. a veebruaris, lasti maha 4. juulil 1941.

18. septembril möödub 110 aastat sportlase Aksel Kuuse sünnist Sipa mõisas Läänemaal. Oli mitmekordne Eesti meister kõrgushüppes, püstitas 1936. a Eesti rekordi 1,95 m. Surnud 23. aprillil 1942 Tšebarkulis Venemaal.

26. septembril möödub 95 aastat esimese Eesti kuldujuja Egon Roolaidi sünnist Tallinnas. Hakkas harrastama ujumist Haapsalus, 19–kordne Eesti meister vaba–, selili– ja teateujumises, ületanud 38 korral Eesti rekordeid. Surnud 1942. a Arhangelski oblastis Venemaal.

27. septembril saab 65aastaseks Palivere lasteaia direktor Tiitu Schneider.

Oktoober

1. oktoobril möödub 120 aastat kunstniku ja kunstiajaloolase Aleksander Richard Volde­mar Krimsi sünnist Tallinnas. Elas Haapsalus ja Ellamaal. Suri 19. aprillil 1947 Ellamaal.

2. oktoobril saab 80aastaseks Tallinnas sündinud meditsiinidoktor ja proosakirjanik Enn Nõu. 1944. a lahkus Rootsi. Elab Rootsis ja Tallinnas.

2. oktoobril saab 55aastaseks Ridala põhikooli muusikaõpetaja ja koorijuht Anne Pääsuke.

4. oktoobril möödub 100 aastat ajakirjaniku ja skaudijuhi Heino Jõe sünnist Vi­hula vallas Virumaal, kes lõpetas 1932. a Haapsalu ühisgümnaasiumi. 1944. a lahkus Rootsi. Surnud 11. jaanuaril 1990 Torontos Kanadas.

12. oktoobril saab 85aastaseks Haapsalus sündinud akadeemik, eesti teeneline teadlane geoloogiadoktor Dimitri Kaljo. Elab Tallinnas.

17. oktoobril möödub 160aastat kooliõpetaja, ajakirjaniku ja seltskonnategelase Jaan Veidermanni sünnist Kullamaa kiriku­vallas Salutaguse külas Nigula talus. Surnud 29. aprillil 1932. Maetud Kullamaa kalmistule.

18. oktoobril saab 75aastaseks kauaaegne Haapsalu gümnaasiumi käsitööõpetaja Valentina Ilumäe.

27. oktoobril möödub 125 aastat meditsiinidoktor Konstantin Lellepi sünnist Tartus. Töötas Kullamaa jaoskonna­arstina 1940–1948. Hiljem Jämejala haiglas, kus oli 18.–29. detsembrini 1954 president Konstantin Pätsi raviarst. Surnud 26. mail 1958 Viljandis.

30. oktoobril saab 65aastaseks Palamusel Jõgevamaal sündinud luuletaja ja proosakirjanik Peep Ilmet, kes töötas 1975.–1976. aastal Matsalu looduskaitsealal.

31. oktoobril möödub 115 aastat kirjandusteadlase filoloogiadoktor Villem Alttoa sünnist Varangu vallas Virumaal, kes oli 1935–1936 Läänemaa koolinõunik ja õpetaja ning 1945. a Haapsalu Õpetajate Seminari direktor. Surnud 3. juunil 1975 Tartus.

November

7. novembril möödub 155 aastat preestri ja kirjamehe Aleksander Värati sünnist Tõstamaal. Oli 1884–1896 vene õigeusu preester Lihulas. Surnud 9. mail 1931 Taganrogis Venemaal.

9. novembril möödub 150 aastat Läänemaa jõumehe ja maadleja Tõnis Ervini sünnist Velisel. Lasti 1905. a sündmuste tõttu maha 21. jaanuaril 1906 Märjamaal.

11. novembril möödub 80 aastat fotograafi ja fotoajakirjaniku Harald Leppiksoni sünnist Koloveres Allika talus. Surnud **9. septembril** 2005 Tallinnas.

11. novembril saab 75aastaseks kauaaegne käsitööõpetaja ja rahvatantsujuht Helgi Miller.

16. novembril saab 85aastaseks Tallinnas sündinud mul­lateadlane põllumajandusdoktor Rein Kask. Lapsepõlve­kodu Liivil, kus isa oli meier ja talupidaja. Lõpetas 1945. a Uuemõisa Põllumajandustehnikumi. Elab Sakus.

20. novembril saab 60aastaseks Haapsalu linnapea aastatel 2007–2009, Haapsalu kutsehariduskeskuse direktor Ingrid Danilov.

20. novembril saab 60aastaseks Haapsalus sündinud sportlane, kooliõpetaja ja talupida­ja Urve Aasmaa. Kolmekordne Eesti meister vāravapallis 1970–1972, üleliiduline meister spordiühingu Jõud naiskonnas 1972. a. Elab Risti vallas.

21. novembril saab 55aastaseks Tartus sündinud helilooja, muusikaõpetaja ja koorijuht Sirje Kaasik, kes elab ja töötab Haapsalus.

26. novembril saab 55aastaseks Kuivajõel Harjumaal sündinud arst, omavalitsusjut ja ettevõtja Urmas Sukles (pildil), kes oli Haapsalu linna­pea 1993–2002 ja on uuesti aastast 2009. Haapsalu vapimärgi omanik 2004. a.

26. novembril saab 55aastaseks Nõva kooli direktor Virve Tauts.

27. novembril möödub 225 aastat Piirsalu mõisaomaniku Christian Ferdinand von zur Mühleni sünnist Tallinnas. Anto Juske andmeil rajas esimese põllumajandusliku drenaaži Eestis (1826. a ilmus Christian von zur Mühleni artikkel drenaaži rajamisest Piirsalus). Suri 1837. a.

27. novembril saab 65aastaseks Võrus sündinud spordijuht, lauaten­nisist ja treener Heikki Sool. Aastatel 2003–2011 spordiliidu Läänela juht.

Detsember

5. detsembril möödub 95 aastat kahekordse Eesti maadlus­meisteri Artur Saaliste sünnist Velisel. Langes metsavennana 14. detsembril 1949 Eidapere lähedal Pärnumaal.

5. detsembril saab 65aastaseks Liivil Kullamaa vallas sündinud metallikunstnik ja pastellimaalija Endla Tuutma.

5. detsembril saab 50aastaseks TLÜ Haapsalu kolledži direktor 1998–2011, Tallinna ülikooli arendusprorektor Eve Eisenschmidt.

7. detsembril möödub 125 aastat kindral Laidoneri abikaasa Maria Laidoneri sünnist. Elas Haapsalus 1963–1975. Surnud 12. novembril 1978 Viljandis.

7. detsembril möödub 100 aastat luuletaja, laste– ja näitekirjaniku Kersti Merilaasi sünnist Narvas, kes töötas 1930. aastail Haapsalus. Surnud 8. märtsil 1986 Tallinnas.

14. detsembril saab 80aastaseks kauaaegne Haapsalu gümnaasiumi geograafiaõpetaja, aiandusseltsi juht Erna Virro.

16. detsembril saab 100aastaseks kooliõpetaja ja koorijuht Aasa Ellerhein. Haapsalu linna vapimärgi omanik 2004. a.

17. detsembril saab 50aastaseks Vormsi rahvatantsujuht Eidi Leht.

18. detsembril möödub 190 aastat luuletaja ja näitekirjaniku krahv Nikolai Rehbinderi sünnist, kes töötas Haapsalus tolliametnikuna. Surnud 12. septembril 1876 Tartus.

22. detsembril saab 60aastaseks Läänemaa ühisgümnaasiumi direktor Leidi Schmidt.

26. detsembril saab 75aastaseks Lihula vallas sündinud poliitik ja vabadusvõitleja Tõnis Mets, kes oli Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liige 1990–1992, Lihula linnapea 1993–1999, Riigivapi III järgu teenetemärgi omanik.

26. detsembril saab 60aastaseks Haapsalus sündinud vehkleja ja kohtunik Peeter Nelis.

26. detsembril saab 60aastaseks Haapsalu linna algkooli õpetaja Laine Küttim.

27. detsembril möödub 105 aastat riigiametniku, kooliõpetaja ja karikaturisti Bernhard Pärni sünnist Virumaal Kadrina. Töötas Lihula raudteejaamas 1931–1934, kus andis välja satiirilehte Lihula Kohinad. Surnud 18. septembril 1998 Ristil. Maetud Kuijõe kalmistule.

28. detsembril saab 50aastaseks Läänemaa Puuetega Inimeste Koja juht Jaak Pihlakas.

31. detsembril saab 75aastaseks kauaaegne saksa keele õpetaja Anne Mari Vaas.

Koostanud kodu–uurija Ilmar Jõesoo

7. jaan

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon
11.55 Maahommik
12.40 ETV kuld: Pop
13.10 Pehmed ja karvased
13.35 Üks tegu
13.45 Jamie Oliveri 30 minuti road*
14.10 Ajalugu väliköögi kaudu
15.40 Minu pere*
16.10 Maahaigla
17.00 AK 17.10 Õnne 13
17.40 Südameasi
18.30 AK 19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed
21.00 AK. Ilm 21.30 Sport
21.40 Väilsilm **22.10** Suureuro-kriis **23.05** Südameasi*
23.50 Pehmed ja karvased
00.10 Ringvaade
01.22 ERR uudised

Kanal

06.00 Punased roosid
06.45 Multifilmid
08.00 Reporter
09.00 Roosa teemant
10.00 Keelatud vili
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Utta Danella — Keeris-torm paradisis
13.30 Doktor Oz
14.30 Komissar Rex
15.30 Punased roosid
16.30 Keelatud vili
17.30 Roosa teemant
18.30 Kodus ja võõrsil
19.00 Reporter
20.00 Guinness World Records — pööraseimad rekordid
20.30 Kaks kanget — Eesti tuur 2012
21.35 Meeleheitel kodupe-renaisé **22.30** Kaks japolmeest
23.00 Pan Am **23.55** Jälgijätma-ta **01.30** Olla Putin **02.55** Meie aasta Siberis — aastalõpu eri
03.20 Reporter
04.10 Mf Täiuslik mõrv

05.25 Kirgedetorm
06.15 Multifilmid
07.55 Jõehobu Jõksu lood
08.00 Kaunis Lola
08.55 Kirgedetorm
09.55 Vaprad ja ilusad
10.20 Stiilipäevik **10.50** Top Shop
11.05 Öhtusöök viiele
11.35 Põimitud hinged
12.10 Grace'i päästmine
13.00 Mf Garfield **14.30** Samuel
15.10 Vaprad ja ilusad
15.35 Lena, mu elu armastus
16.30 Kaunis Lola
17.25 Kirgedetorm
18.25 Põimitud hinged
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Öhtusöök viiele **20.00** Kolmedok: Kati Toots: esikaane taga **21.00** CSI kriminalistid **22.00** Mf Salatõmmikud: ma tahan uskuda **00.00** NCIS kriminalistid **00.53** TV3play.ee uudised **00.55** Vagavesi **01.45** Nukumaja **02.30** Stop **03.00** Põimitud hinged **03.25** Seitsmesed uudised **03.50** Kolmedok: Kati Toots: esikaane taga **04.40** Öhtusöök viiele **05.05** Seitsmesed uudised

etv.ee

07.10 Reporterhiir Marvi Hämmer
07.35 Suursilm* **07.45** Näh **07.50** Näh **07.55** Konn ja sõbrad **08.05** Looduselust* **08.30** Asja mõte
09.00 Suusamatk **09.05** R2 Live: Mimicry **09.36** ERR uudised
16.25 Mardikate kuninganna
18.00 Willy Fogiga ümber maailma **18.24** Ma olen hirmus mutukas **18.26** Mina olen loom
18.30 Lastetuba **18.45** Völukarussell **18.55** Tatanka lood **19.05** Minu lemmikloom **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vk) **20.00** Jessenin **20.55** Eestilood* **21.25** Harju 1–50: Asko Künnap **21.30** Uus Skandinaavia film **22.25** Katse—eksituse meetodil **23.25** Vang nr **60.21** ERR uudised

8. jaan

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon
11.55 Prillitoos
12.55 Taavi kui Taavi ise
13.20 Meie inimesed
13.50 Osoon
14.15 Väilsilm
14.50 Suureurokriis
15.40 Minuscule
15.45 Meloodia 67
16.10 Maahaigla
17.00 AK 17.10 Õnne 13
17.40 Südameasi
18.30 AK 19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 AK. Ilm 21.30 Sport
21.40 OPI **22.10** Vaalasaarte Maria
23.00 ENSV **23.30** Südameasi*
00.20 Ringvaade
01.27 ERR uudised

Kanal

06.00 Punased roosid
06.45 Multifilmid
08.00 Reporter
09.00 Roosa teemant
10.00 Keelatud vili
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Kaks kanget — Eesti tuur 2012
12.30 Guinness World Records — pööraseimad rekordid
13.00 Tupiktänava mehed
13.30 Doktor Oz
14.30 Komissar Rex
15.30 Punased roosid
16.30 Keelatud vili
17.30 Roosa teemant
18.30 Kodus ja võõrsil
19.00 Reporter
20.00 Guinness World Records — pööraseimad rekordid
20.30 Kaks kanget — Eesti tuur 2012
21.35 Meeleheitel kodupe-renaisé **22.30** Kaks japolmeest
23.00 Pan Am **23.55** Jälgijätma-ta **01.30** Olla Putin **02.55** Meie aasta Siberis — aastalõpu eri
03.20 Reporter
04.10 Mf Täiuslik mõrv

05.30 Lena, mu elu armastus
06.15 Multifilmid
07.55 Miriam
08.00 Kaunis Lola
08.55 Kirgedetorm
09.55 Vaprad ja ilusad
10.20 Elu keset linna
10.50 Top Shop
11.05 Öhtusöök viiele
11.35 Põimitud hinged
12.10 Grace'i päästmine
13.00 Kolmedok: Kati Toots: esikaane taga
14.00 CSI kriminalistid **15.10** Vaprad ja ilusad **15.35** Lena, mu elu armastus **16.30** Kaunis Lola
17.25 Kirgedetorm **18.25** Põimitud hinged **19.00** Seitsmesed uudised **19.30** Öhtusöök viiele **20.00** Kaua võib! **20.30** Suletud uste taga **21.25** Dr House **22.25** Mf Palgasõdurid **00.20** NCIS kriminalistid **01.15** Seadusesilm Steven Seagal **01.40** Kuldsuu Ted **02.08** TV3play.ee uudised **02.10** Kaua võib! **02.35** Seitsmesed uudised **03.00** Eestimaa uhkus **04.40** Öhtusöök viiele **05.05** Seitsmesed uudised

etv.ee

07.10 Völukarussell* **07.20** Tatanka lood* **07.30** Minu lemmikloom **07.43** Ma olen hirmus mutukas* **07.45** Mina olen loom* **07.50** Willy Fogiga ümber maailma* **08.15** Lastetuba **08.30** Traali-vaali **09.00** Ringvaade **10.05** Eesti TOP **7.10.50** ERR uudised **17.10** Energariiskid **18.00** Geronimo Stiltoni lübusad lood **18.20** Näh **18.30** Lastetuba **18.45** Vahva Roosi **18.55** Samsam **19.05** Tinga Tinga lood **19.15** Hiirelabor **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vk) **20.00** Meie inimesed **20.20** Minuscule **20.30** Köögikodanikud **21.00** Üksi kaks **21.10** Ninja **21.30** Troonide mäng **22.25** Mf Häbi **00.00** Kuhu edasi? **00.51** ERR uudised

9. jaan

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon
11.55 OPI
12.25 Ajavaod
12.55 Minivõlg
13.55 Täheleav: Paavo Järvi
15.10 Kodutänav
16.10 Maahaigla
17.00 AK 17.10 Õnne 13
17.40 Südameasi
18.30 AK 19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 AK. Ilm 21.30 Sport
21.40 Foorum
22.30 Eesti lood
23.00 Südameasi*
23.45 Ringvaade
00.56 ERR uudised

Kanal

06.00 Punased roosid
06.45 Multifilmid
08.00 Reporter
09.00 Roosa teemant
10.00 Keelatud vili
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Krimi
12.00 Kriminaalne Venemaa
12.35 Alcatraz
13.30 Doktor Oz
14.30 Komissar Rex
15.30 Punased roosid
16.30 Keelatud vili
17.30 Roosa teemant
18.30 Kodus ja võõrsil
19.00 Reporter
20.00 Suurlotokolmapäev
21.00 Sa ei ole üksi
21.30 Lapsevanemaa salanipid
22.30 Vahele võitja
23.25 Hea naine **00.20** Mentalist
01.10 Jean Claude Van Damme — kulisside taga **01.55** Kaks ja pool meest **02.15** Kaks kanget — Eestituur 2012 **03.05** Krimi **03.30** Reporter **04.20** Mf Lõpp—punkt

05.30 Lena, mu elu armastus
06.15 Multifilmid
07.55 Miriam
08.00 Kaunis Lola
08.55 Kirgedetorm
09.55 Vaprad ja ilusad
10.20 Kaua võib!
10.50 Top Shop
11.05 Öhtusöök viiele
11.35 Põimitud hinged
12.10 Grace'i päästmine
13.00 Suletud uste taga
14.00 Dr House
15.10 Vaprad ja ilusad
15.35 Lena, mu elu armastus
16.30 Kaunis Lola
17.25 Kirgedetorm
18.25 Põimitud hinged
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Öhtusöök viiele
20.00 Meisterkook
21.00 Kondid
21.55 Kätemaks
22.50 Top Gear
23.55 Üksus **00.48** TV3play.ee uudised **00.50** Peamine kahtlus-alune **01.45** Moodne perekond **02.30** Kalevinaised **02.55** Seitsmesed uudised **03.20** Top Gear **04.15** Au tööle **04.40** Öhtusöök viiele **05.05** Seitsmesed uudised

etv.ee

07.10 Völukarussell* **07.20** Tinga Tinga lood* **07.30** Siilipoiss Alfre-di salapäraseid seiklused* **07.45** Näh **07.50** Simsala Grimm **07.55** Willy Fogiga ümber maailma* **08.15** Lastetuba **08.30** Traali-vaali **09.00** Ringvaade **10.05** Eesti TOP **7.10.50** ERR uudised **17.10** Energariiskid **18.00** Geronimo Stiltoni lübusad lood **18.20** Näh **18.30** Lastetuba **18.45** Vahva Roosi **18.55** Samsam **19.05** Tinga Tinga lood **19.15** Hiirelabor **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vk) **20.00** Meie inimesed **20.20** Minuscule **20.30** Köögikodanikud **21.00** Üksi kaks **21.10** Ninja **21.30** Troonide mäng **22.25** Mf Häbi **00.00** Kuhu edasi? **00.51** ERR uudised

10. jaan

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon
11.55 Pealtnägija
12.45 Eestilood*
13.15 Mees ja naine
13.35 Minuscule
13.40 ETV aastavahetuse parimad palad **14.05** ETV aastavahetuse parimad palad
14.50 Köögikodanikud
15.15 Vabariigi kodanikud
16.10 Maahaigla
17.00 AK 17.10 Õnne 13
17.40 Südameasi
18.30 AK 19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 Püramidi tipus
21.00 AK. Ilm 21.30 Sport
21.40 Kapital **22.10** MI
22.35 The Rolling Stones — Official Story **23.35** Südameasi*
00.25 Ringvaade
01.33 ERR uudised

Kanal

06.00 Punased roosid
06.45 Multifilmid
08.00 Reporter
09.00 Roosa teemant
10.00 Keelatud vili
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Suurlotokolmapäev
12.30 Vahele võitja
13.30 Doktor Oz
14.30 Komissar Rex
15.30 Punased roosid
16.30 Keelatud vili
17.30 Roosa teemant
18.30 Kodus ja võõrsil
19.00 Reporter
20.00 Parim enne **20.30** Kodutunne **21.30** Mf Gigolo—mees **2**
23.05 Mf Mörv Valges Majas
01.05 Hea naine **01.50** Aasta üllatused ja tipp hetked 2012
03.30 Reporter **04.20** Kodusaade **05.05** Kokasaade — Lusikas

05.30 Lena, mu elu armastus
06.15 Multifilmid
07.55 Miriam
08.00 Kaunis Lola
08.55 Kirgedetorm
09.55 Vaprad ja ilusad
10.20 Mina, mu naine ja naabri-meis
10.50 Top Shop
11.05 Öhtusöök viiele
11.35 Põimitud hinged
12.10 Grace'i päästmine
13.00 Kondid
14.00 Meisterkook
15.10 Vaprad ja ilusad
15.35 Lena, mu elu armastus
16.30 Kaunis Lola
17.25 Kirgedetorm
18.25 Põimitud hinged
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Öhtusöök viiele
20.00 Autööle **20.30** Miss Fisher-i mõrvalood **21.35** Selgeltnägijate tuleproov **22.35** Grey anatoomia **23.30** Dr House **00.25** Euroopa Pokkeriturnee **01.28** TV3play.ee uudised **01.30** Päästjad **02.20** Kinominutid **02.50** Au tööle **03.15** Seitsmesed uudised **03.45** Euroopa Pokkeriturnee **04.40** Öhtusöök viiele **05.05** Seitsmesed uudised

etv.ee

07.10 Vahva Roosi* **07.20** Tinga Tinga lood **07.30** Samsam **07.40** Hiirelabor* **07.45** Näh **07.50** Geronimo Stiltoni lübusad lood **08.15** Lastetuba **08.30** Mõtölus **09.00** Ringvaade **10.05** Smallville **10.44** ERR uudised **17.00** Ajavaod* **17.30** Eestikeeles maailmas **18.00** Pātu **18.30** Lastetuba **18.45** Arva ära, kui palju ma sind armastan **18.55** Benija Holly väike kuningriik **19.05** Stella ja Sam **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vk) **20.00** Maanagumasin **20.50** Minuscule **21.00** Zeitgeist **21.30** Heamees **22.25** Erica* **23.05** Troonide mäng* **00.00** Üksi kaks **00.15** Ninja **00.30** Eesti TOP **7.01.21** ERR uudised

11. jaan

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon **11.55** MI
12.25 The Rolling Stones — Official Story*
13.25 Foorum **14.20** Kapital
14.50 Kahekõne
15.10 Ajalik ja ajatu
15.40 ETV kuld: Pop
16.10 Maahaigla
17.00 AK 17.10 Õnne 13
17.40 Südameasi
18.30 AK 19.00 Ringvaade
19.35 Köögikodanikud
20.05 Hercule Poirot
21.00 AK. Ilm **21.30** Sport
21.40 Georg **23.25** Pealtnägija
00.15 Südameasi*
01.00 Ringvaade
01.38 ERR uudised

Kanal

06.00 Punased roosid
06.45 Multifilmid
08.00 Reporter
09.00 Roosa teemant
10.00 Keelatud vili
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Kodutunne
12.30 Parim enne
13.00 Sa ei ole üksi
13.30 Doktor Oz
14.30 Komissar Rex
15.30 Punased roosid
16.30 Keelatud vili
17.30 Roosa teemant
18.30 Kodus ja võõrsil
19.00 Reporter
20.00 Kuldivillak
20.35 Galileo
21.30 Gaasikontroll
23.15 Unustamatu
00.10 Mf Hauatagune elu
02.00 Mf Gigolo—mees **2**
03.20 Reporter
04.10 Mf Mörv Valges Majas

05.30 Lena, mu elu armastus
06.15 Multifilmid
07.55 Miriam
08.00 Kaunis Lola
08.55 Kirgedetorm
09.55 Vaprad ja ilusad
10.20 Au tööle **10.50** Top Shop
11.05 Öhtusöök viiele
11.35 Põimitud hinged
12.10 Grace'i päästmine
13.00 Selgeltnägijate tuleproov
14.00 Selgeltnägijate tuleproov
15.10 Vaprad ja ilusad
15.35 Lena, mu elu armastus
16.30 Kaunis Lola
17.25 Kirgedetorm
18.25 Põimitud hinged
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Öhtusöök viiele
20.00 Mina, mu naine ja naabri-meis
20.30 Blondid veinimõisas
21.25 Castle **22.20** Mf Spartalased tulevad! **23.50** Mf Harlemi ööd **02.03** TV3play.ee uudised **02.05** Mina, mu naine ja naabri-meis **02.35** Mf Spartalased tulevad! **04.00** Öhtusöök viiele
04.30 Lena, mu elu armastus
05.15 Seitsmesed uudised

etv.ee

07.10 Arva ära, kui palju ma sind armastan* **07.20** Benija Holly väike kuningriik* **07.30** Stella ja Sam* **07.45** Pātu **08.13** Mig Said **08.15** Lastetuba **08.30** Kalailm **09.00** Ringvaade **10.05** Holby City haigla* **11.00** Holby City haigla* **12.00** Holby City haigla* **12.55** Holby City haigla* **13.55** Holby City haigla* **14.57** ERR uudised **17.20** Smallville* **18.00** Joonajutud **18.20** Maša ja karu **18.30** Lastetuba **18.45** Suursilm **18.55** Benija Holly väike kuningriik **19.05** Stella ja Sam **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vk) **20.00** Maanagumasin **20.50** Minuscule **21.00** Zeitgeist **21.30** Heamees **22.25** Erica* **23.05** Troonide mäng* **00.00** Üksi kaks **00.15** Ninja **00.30** Eesti TOP **7.01.21** ERR uudised

12. jaan

07.30 Benija Holly väike kuningriik* **07.40** Stella ja Sam*
07.55 Tegus Timmu
08.05 Joonajutud*
08.25 Maša ja karu*
08.35 Buratino tegutseb jälle
09.00 Eesti lood*
09.30 Mõistlik või mõttetu
10.00 Maahommik
10.45 Õnne 13 **11.15** Pealtnägija
12.00 Monte Carlo 34. rahvusvaheline tsirkusefestival
12.55 Mf Georg **14.40** Kuidas tehti mängufilmi „Georg“
15.05 Materjalide salajane maailm
16.00 Kiirabihaigla
16.40 Minu pere
17.15 Vaalasaarte Maria*
18.05 Lõvimees
18.30 AK 18.45 Jäine planeet
19.35 Rakett 69
20.00 ETV kuld: Rock
20.30 Õnne 13 **21.00** AK. Ilm **21.20** Sport. Sport **21.35** Võimu kants **22.35** Midsomeri mõrvad
00.05 Täheleav: Paavo Järvi
01.20 Kiirabihaigla* **02.05** ERR uudised

Kanal

06.00 Galileo
06.25 Miljonäri salamissioon
07.10 Reporter
08.05 Kanade linn
08.35 Rotid
09.00 Kodusaade
10.00 Kokasaade — Lusikas
10.45 Hooaeg
11.30 Rooli võim
12.00 Subboteja
13.00 Mf Armunud tobud
15.05 Aiadetektiivid
16.10 Eastwick
17.05 Armastus fjordi ääres — Jäajal lõpp
19.00 Reporter+
19.35 Mr Bean
20.05 Mf Vesihobu
22.10 Mf Titetegu
00.05 Mf Vastuhakk
02.20 Mf Hauatagune elu
04.00 Reporter+ **04.30** Galileo
04.55 Gaas

JÄRJEJUTT

Mägede, liiva ja apelsinide maal

23. Katrin Pärnpuu

Lõpuks hakkas ta eemalt paistma. Üksikute palmipuude ja hoonete tagant paistsid kõrged liivamäed. Nagu suured lained, mis mere pealt maa poole rulluvad!

Bussiga küla vahel keerutamise järel jõudsim e ööbimis-kohta. See oli vahetult kõrbe servas asuv väike hotell. Kuna hooaeg oli läbi, oli maja tühi ning meile pakuti ööbimist tubades. Hotell nägi küll ahvatlev välja oma põnevate voodite ja paksude kaamelivillatekkidega, kuid jäime oma varasemale otsusele — kõrbeliival telkides ööbida — kindlaks. Kuna päike vajus võrdlemisi kiiresti, valisime hotelli kõrval ruttu telkimisplatsi, panime oma kotid sinna hunnikusse ja teised hakkasid suurte liivadüünide (mida loojuv päike juba punakaks värvis) poole kiirustama. Mina jäin kotte valvama. Esiteks ei tahtnud ma teisi pidurdada ega liivas joosta ning ronida ma poleks jaksanud. Nii palju oli see tõbi mind ikka kurnanud. Teiseks tuli ka kotte valvata. See otsus osutus peagi õigeks. Nii kui teised liivadüünide vahele kadusid, kerkis siin ja seal segamini juustega päid. Suurte ja põnevust täis silmadega näod piidlesid mind ja kotte.

Kuri peletav kullipilk

Päris ilma ei tahtnud ma liiva peal käimisest ega päikeseloojangust jääda. Nii ronisingi, fotoaparaat kaenlas, hotelli lähedal asuvate madalamate düünide otsa. Aga ikka nii, et kotid mulle kätte paistsid. Minu kottidel püsiv kullipilk peletas noored kraaded peagi oma tegemiste juurde tagasi ja nii sain pisut keskenduda kõrbevaadetele. Asula läheduses asuvate liivamägede vahel lendles siin ja seal prügi. Kõrbe servas olev liiv tundus valkjaskollakat värvi, kaugusesse vaadates muutus ta toon jälle punakamaks. Suurte düünide poole vaadates märkasin ühe kõrgema otsa ronivaid kaaslasid. Inimesi paistis seal rohkemgi olevat. Peagi märkasin ka sõidukeid, mis püüdsid jonnaka järjekindlusega jõuda düüni otsa. Hiljem õhtu poole lõhestasid muidu imelist vaikust nii mõnelgi korral kõrbest tulevate või sinna suunduvate autokaravanide jõrisevad hääled. Tõelised loodushääled, nagu Henry täheldas.

Läksin pärast uitamist ja pildistamist hotelli juurde tagasi ning silmitsesin liivamägesid ja mõtlesin, et seal ta siis ongi, see Sahara (kõrbe nimi tuleb araabiakeelsest sõnast „sahara”, mis tähendabki kõrbet), millest näeme siin vaid pisitillukest serva, tema suurusest tõelist ettekujutust saamata. Nende liivamägede taga algab 9,4 miljoni ruutkilomeetri suurune maa-ala, mis laiub Atlandi ookeanist läänes kuni Punase mereni idas. Sahara pole hoopiski mitte üleni vaid liivakõrb, selliseid klassikalisi suuri liivadüüne ei näe kaugeltki igal pool ning kõrb pole sugugi otsatu liivameri. Saharas on peale liiva (Liivakõrbed moodustavad umbes 15–20 protsenti Sahara pindalast.) ka kivi- ja kaljused jäätmaad ning klibukõrbed, mis kokku katavad umbes kaks kolmandikku tema pindalast. On ka mergli- ja savikõrbed.

Järgneb

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7222, kuulutused ja reklaam 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee Kodulehekülg: www.le.ee

Peatoimetaja Tarmo Õuemaa
Toimetajad Lehte Ilves, Kaie Ilves, Kaire Reiljan, Madiken Kütt
Online-toimetaja Riina Tobias
Reklaam reklaam@le.ee
Küljendaja Lauri Oja
Korrektor Heli Tammik
Fotograaf Arvo Tarmula
Kuulutuste vastuvõtjad Kaja Klettenberg, Helen Viispert
Raamatupidaja Vilma Höövel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu. Tel 473 7222.
Vastutav väljaandja Katrin Pärnpuu

Trükitud Printallis

Pangakontod Swedbank 221015678031, SEB 10602002515004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

VABA VEERG

Marokost leitud Marsi meteoriit sisaldab märgatavas koguses vett

Marokost leitud haruldane Marsi meteoriit sisaldab mine- raale, milles on kümme korda rohkem vett kui varem leitud Marsi meteoriitides.

Arvatakse, et see meteoriit sarnaneb nende meteoriitidega, mida USA kosmoseagentuuri NASA kulgurid Spirit ja Opportunity, mis jõudsid Marsile 2004. aastal, sellel planeedil uurisid, edastab BBC.

Mõlema kulguri eesmärk oli Marsilt vett otsida. Spirit ei ole enam töökorras. Möödunud aasta augustis sai Opportunity uue ja parema tehnoloogiaga kaaslase Curiosity. See kulgur uurib Marsil pinnast, tegemaks kindlaks, kas seal võib olla mikroobitasandil elu.

Marokost leitud meteoriit kannab märgistust Northwest Africa (NWA) 7034, tegemist on 110 Marsilt Maale jõudnud meteoriidist vanuselt teisega.

Must, pesapalli suurune meteoriit on 2,1 miljardit aastat vana ja kaalub vähem kui pool kilogrammi. Marsi geoloogilises ajaloos tekkis see niinimetatud Amazoni ajastul.

„Tegemist on Marsi ajastuga, millest me ei tea palju,” sõnas New Mexico ülikooli geoloog Carl Agee.

Kõige vanem Maalt leitud Marsi meteoriit on neli miljardit aastat vana Allan Hills 84001 ja see leiti Antarktikast. Siis spekuleeriti, et selles võib leiduda mikrofossiile.

Teadlaste sõnul võis varajane Marss olla soe ja vesine, kuid see planeet kaotas enamiku oma atmosfäärist ning veest, muutudes külmaks elutuks kõrbeks.

„Meie uuritud meteoriit pärineb Marsi kliimamuutuse ajastust, kui see planeet kaotas oma atmosfääri ja vee,” sõnas Agee.

Teadlaste sõnul on see Marsi meteoriit sarnane Maa basaltkivimiga, mis tekib vulkaanipurske tõttu.

„Tead on, et see meteoriit pärineb ajast, mil seal oli vett. Mingi kokkupõrge lõi selle pinnasest lahti ja see jõudis planeetide vahelisse ruumi. Võimalik, et vett oli Marsil kauem, kui seni arvatud. See viis aga mõttele, et Marsi kliimamuutus ei pruukinud olla kiire atmosfääri ja vee kadu, vaid aeglane,” lisas Agee.

Nagu paljud teised Marsi meteoriidid, kannab nimetatud meteoriit NWA 7034 ka hüdnime Black Beauty. Selles sisaldub väikeses koguses süsinikku, mis on geoloogilise, mitte bioloogilise tekkega.

Ei ole teada, miks Black Beauty sarnaseid meteoriite ei ole maalt rohkem leitud. Seni leitud on tekkinud väga kitsalt ajavahemikul ning võimalik, et enamik neist ei säilinud lennul läbi Maa atmosfääri.

Kakao maitseb kõige paremini oranžist tassist jooduna

Hiljuti tehtud uuring näitas, et värvidel on suur mõju sellele, kuidas söök ja jook maitseb.

Hispaania Valencia ja Briti Oxfordi ülikooli uurijad tegid katse, milles andsid katsealustele ühesuguse maitsega ka-

kaod valgest, beežist, punasest ja oranžist tassist, edastab AFP.

Katsealuste sõnul maitstes kakao kõige paremini oranžist tassist juues. Teisel kohal oli beežist tassist joodud kakao.

„Jooginõu värv võib mõjutada joogi maitset ja lõhna,” sõnas Valencia Betina Piqueras-Fizsman.

Tema sõnul on see uuring kasulik nii kakao- kui ka tassitootjatele.

Uuringust ilmnes seegi, et kollane tass, kui selles oli sidrunitee, muutis sidruni maitse tugevamaks. Külma värviga nagu näiteks sinises tassis joogid kustutavad janu paremini kui sooja värviga tassides olevad joogid. Hoolimata tassi värvusest võivad roosad joogid tunduda tegelikust magusamad.

Austraalias tõusis õhutemperatuur 41,8 kraadini

Austraalia lõunaosa on tabanud kuumalaine.

Tasmaania saare pealinnas Hobartis mõõdeti täna 41,8 kraadi sooja, mis on sealne rekord, edastab mtv3.fi.

Meteoroloogide sõnul oli seal viimati nii kuum 1880. aastate alguses, mil alles alustati temperatuuride jäädvustamist.

Eelmine kuumarekord pärineb 1976. aastast, siis mõõdeti 40,8 kraadi sooja.

Austraalia mandriosas asuvas Adelaide'is on samuti temperatuur 40 kraadi ümber: Austraalia suurimas linnas Sydneys on natuke jahedam — vaid 29 kraadi sooja.

Ussivaras asendas kuningpüütonid nastikutega

Lõuna–Poolast Chorzowi loomaaia

st varastati uusaastaõösel kaks kuningpüütonit, kirjutab Poola raadio veebileht.

Zoo turvakaamerate lindistused näitavad, kuidas sissetungija südaöö paiku üle aia ronib. Loomaaia direktori Jolanta Kopieci sõnul aitasid vargal märkamatuks jääda ilutulestikuraketid, mille paukude ajal ei kuulnud, kuidas ta klaasi lööb.

Loomaaia töötajad märkasid seda, et terraariumisse on sisse murtud, alles järgmisel hommikul. Püütonite asemele oli varas jätnud kaks nastikut.

Kahtlustatakse, et sissetungija tahtis kaasa võtta ka piimamadu, kuid ei saanud seda looma siiski kätte.

Kopieci sõnul võib vargal madude müügiga probleeme tekkida, sest loomad olid kiibistatud.

Loomaaia direktor kardab, et varguse ajal võisid loomad kannatada. „Loomade äravõtmine terraariumist, kus on rohkem kui 25 kraadi sooja, ja nende viimine aeda, kus õhutemperatuur on nulli kraadi ringis, võib loomadele halvasti lõppeda,” lausub ta.

Loomaaed hindas kaotuse rahalist väärtust umbes 1500 zlotile (368 eurole).

Kuningpüüton (ladina keeles *Python regius*) sai oma nime legendi tõttu, et Egiptuse valitsejanna Kleopatra mässis neid madusid ümber oma käte nagu ehteid.

elu24.ee

SUDOKU

Raskusaste: lihtne

		6		4		8		
7								1
8	5						9	3
		2	4		3	1		
				1				
		3	9		6	7		
5	6						2	4
2								9
		8		9		6		

Eelmise sudoku lahendus

3	2	6	1	4	9	8	7	5
7	9	4	5	3	8	2	6	1
8	5	1	6	2	7	4	9	3
9	7	2	4	8	3	1	5	6
6	4	5	7	1	2	9	3	8
1	8	3	9	5	6	7	4	2
5	6	9	8	7	1	3	2	4
2	1	7	3	6	4	5	8	9
4	3	8	2	9	5	6	1	7

TEATED

Vabastava hingamise õhtud Haapsalus

7. jaanuarist esmaspäeviti kell 18–20.30 Jaama 14–2.

Info ja registreerimine tel 515 5780 või info@clavus.eu. www.clavus.eu

Tiina Pedak

Elektrikatkestus

Elektrivõrgu hoolduse ja remondi tõttu on elektrikatkestus:

7. jaanuaril kl 10–12 Viljari AJ;

7. jaanuaril kl 14–15 Antsu AJ (katkestus vihma korral);

7. jaanuaril kl 11–13 Jõõdre AJ;

8. jaanuaril kl 9–11 Külva AJ;

8. jaanuaril kl 10–12 Peedi, Ilumäe, Lajali, Veike AJ;

8. jaanuaril kl 10–14 Veeru AJ;

8. jaanuaril kl 10–13 Hindaste AJ;

7.–10. jaanuaril kl 9–16 Laikmaa AJ.

Palume vabandust!

Imatra Elekter AS

Teadaanne EELK Haapsalu koguduse liikmetele — valimised

6.–13. jaanuarini valib EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse täiskogu uue nõukogu. Hääletada saab pühapäeval, 6. jaanuaril kl 10.30–14 toomkirikus; esmaspäeval, 7. jaanuaril kl 9–11. jaanuaril kl 10.30–14 toomkirikus. Hääletada saab ka kodus. Kontakttelefon 5347 7633, e-post haapsalu@eelk.ee.

Lisainfo http://www.haapsalu.eelk.ee.

Kutsun kõiki koguduse liikmeid aktiivselt osalema valimistel!

Tiit Salumäe koguduse õpetaja

LÄÄNE MAAVALITSUSE TEADE

Lääne maavalitsus võtab teenistusse õigusnõuniku

Avaldusi õigusnõuniku ametikohale asumiseks ootame 21. jaanuarini 2013, avaldusele tuleb kindlasti lisada CV. Õigel ajal esitatuks loeme need avaldused, mis kannavad hiljemalt 21. jaanuari 2013 postitemplit või on digiallkirjastatult e-postiga ära saadetud hiljemalt reedel, 21. jaanuaril 2013.

Õigusnõuniku ametikoha põhiülesanded on maavalitsuse osakondade õigusnõustamine, maavanema järelevalve teostamine kohalike omavalitsuste üksikaktide üle, maatoimingutega seotud korralduste ja lepingute õigusaktidele vastavuse kontrollimine, riigihangete menetluse õigusaktidele vastavuse tagamine, maavanema esindamine kohtumenetluses.

Tööpakkumise tervikteksti vaata Lääne maavalitsuse kodulehelt laane.maavalitsus.ee.

Lääne maavalitsus

KUULUTUSED

MÜÜK

• **Auto– ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadiod ja kõlarid. Autoalarmid. Rauduksed.** LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

• Müüa soodsalt sauna– ja suitsuahjud, kaminad, pliidid ja boilerid. Paigaldus. Tel 505 4355.

• Müüme põranda–, voodri– ja ehituslaudu mitmes lauses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

• **Küttepuu**, kuiv või toores nii lahtiselt kui ka võrgus. Brikett 10–11 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru Farm, www.tg.ee.

• Kuiv kask 43, haab 34 ja toores metsakuiv, must lepp segus, kask ja okaspuu al 29 eurot/m³. Vedu 3 ja 10 m³. Tel 505 5203.

• Müüa kuivad pakitud kütteklot-sid ja kaminapuud ning pakitud turba– ja puidubriketti. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

• Kütteklotsid (hulgi soodushind) ja brikett. Tel 506 8501.

• Müüa kuivi lõhutud puid, hind al 35 eurot/rm, ja tooreid lõhutud puid, hind al 30 eurot/rm. Tarne al 10 rm, vedu hinnas. 3 m küttepuud, tarne al 30 rm, hind kokkuleppel. Tel 502 4895.

• Müüa lõhutud küttepuud 50 cm, segapuu (haab, saar, lepp) 33 eurot/rm, suvi läbi riidas seisnud puud 36 eurot/rm. Täiesti kuiv puu 39 eurot/rm. Vedu tasuta. Ka väikesed kogused. Tel 507 6647.

• Müüa soodsas hinnaga talusea-liha. Teave tel 5354 3002.

• Segapuu 30, lepp 30, must lepp 34, kask 37 eurot/rm. Poolkuiv puu: segapuu 33, lepp 33, must lepp 37, kask 39 eurot/rm. Kuiv segapuu 36 ja lepp 38 eurot/rm. Kviitung. Tel 5648 6058. Kriske OÜ

• 2 a kuivanud, mitte paksud, niiskus 16%, 50 cm haavaküttepuud, 35 eurot/m³. 30 cm kask 40 l võrgus, niiskus 12%, al 2,90 ja 30 cm laud 40 l võrgus, niiskus 14%, 1,80 eurot. Tel 5667 0338.

OST

• **Vanametalli ost Pullapääl Läänemaa jäätmejaamas.** Tõstukauto teenus, metalli lõikamine. E–R kl 9–17. www.feralmet.ee. Tel 5668 1436.

• Ostan Pioneer–pliidi küttekeha. Tel 5346 2147.

KINNISVARA

KINNISVARA
Tallinna mnt 1, tel 473 3888,
www.kiva.ee

**Kinnisvarateenused
aastast 1992.**
OST–MÜÜK
Tallinna mnt 1, tel 473 3888, 505 8925.

• **Ostame põllu–, heina– ja metsamaad. Parim hind. Tel 518 2706.**

• Üürile anda 1toal ahiküttega krt Haapsalu vanalinnas. Tel 445 6113.

• 2toal ahiküttega krt Mägari bussipeatuses (aed; 1. korrus; plastaknad; 2 keldrit, ühel 2 plastakent) vahetada 1–2toal mug krt vastu Haapsalus. Bussipilet Haapsallu 56 senti. Majas on 8 korterit. Tel 479 4105.

• Müüa 2toal soe krt Kuuse t (3. korrus). Müüa jalaga õmblusmasin, voodi, tualettpeegel ja väike kapp (1950-ndad). Tel 5561 2213.

TEENUS

• **Matusebüroost**, Kooli 4, E–R 9–15, matuseteenused: auto, puusärgid, ristid, pärjad, kimbud, hauakivid ja –plaadid. Tel 473 7210, 514 6239. Matuseteenused Lihulas tel 5373 0448.

• **Autoremont, sildade reguleerimine, uute ja kasutatud varuosade müük ja paigaldus** (veermiku– ja mootoriosad, esiklaasid, haagisekonksud, rehvid jne). **Remondi ajaks asendusauto.** Ostame avariilisi sõidu– ja pakiautosid. **Autorent. www. taeblaauto.ee.** E–R 9–17.30. Tel 5341 4430, 472 9657.

• **Turvaline pandilaen sularahas** kätte mõne minutiga! Tule küsi pakkumust! T–R 10–18, L 10–15. Laenugrupp Haapsalu, Posti 5. Tel 473 7507.

• **Plekk–katuse profiilide müük ja paigaldus. Vihma-veesüsteemide müük ja paigaldus. Vanade majade renoveerimine.** Tel 5347 7919.

• **Üritused, muusika, ilutulestikud, jõuluvana jm. KalleThüroo, tel 506 0712, 473 1240.**

• Korvtõstuki rent ja teenused, ohtlike puude langetus ja vihma-veerennide puhastus. Tel 5665 9446, info@puupoisid.eu.

• **Telerite ja Elektroonika Remonditöökoda** Haapsalus Lihula mnt 27 (autobaas). Ava-tud tööpäeviti 9–18 ja laupäeval 9–14. Tel 473 3055, 5557 4519.

TEL 1700 —
taksotelefon.

• Restaureerime ja parandame mööblit (ka pehme mööbel), uksi ja aknaid. Eritellimusel uus mööbel. Tel 502 0109, 5664 0922, mooblikoi@hotmail.ee, www.mooblikoi.eu

• BCW OÜ pakub lumetõrjetöid teie katustelt. Korterite ja eramute ehitus– ja remonditööd. Tel 5556 7630, 5463 3700, e–post info@bcw.ee. www.bcw.ee.

• Ohtlike puude langetamine või lõikus tõstukilt, metsaraie, võsa-tööd jm saetööd. Tel 5672 9782.

TÖÖPAKKUMINE

• Vajatakse **pakendajat–abi-töölisi**. Töö sobib vanemale inimesele ja pensionäridele. Teave tel 5669 4810.

• Eesti suurim vaibatootja Nar-ma LV OÜ võtab töömahu kasvu tõttu Lihula tootmisüksusesse tööle kohusetundliku operaatori–mehaaniku. Väljaõpe kohapeal. Töötasu oskuste ja tööpanuse vääriline. Elulookirjeldus palume saata aadressil cv@narma.ee Teave tel 513 4634.

**Haapsalu
Rahvaulikool**

Haapsalu Rahvaulikool otsib kevadpoolaastaks (1.02–31.05.2013)
soome keele õpetajat.
Meie õpetaja Kristel Kotta on sel ajal Soomes end täiendamas. Huvilistel palume ühendust võtta info@hru.ee või tel 5341 4882. Heli Kaldas

• Haapsalu kandekeskus otsib oma meeskonda kohusetundlikku kirjakandjat. Töö on täiskoormusega ning 5 päeva nädalas. Tööpäev algab kl 6 ning lõpeb 14. Soovi korral helista Haapsalu kan-dekeskusesse tel 472 0432.

• Otsime oma meeskonda pehme mööbli **polsterdajat**. Töökoht asub Paliveres. Töölöödu võimalus ettevõtte poolt. Kandi-deerimiseks saata CV dinoxo@dinoxoo.ee või helistada tel 472 0741, 511 3551.

Fra Mare Thalasso Spa

pakub tööd

kelnerile/ettekandjale.

Töö vahetustega, graafiku alusel. Tööaeg enamasti kell 12–23.

Vajadusel väljaõpe kohapeal.

Kui naudid inimestega suhtlemist ja sulle meeldib pakkuda head teenindust, oled oodatud kandideerima!

CV–d ootame hiljemalt **9. jaanuariks** meilitsi sekretar@framare.ee

Täpsem teave tel 472 4605. Kätlin

Kastani Ostukeskus otsib oma meeskonda **pagarit**. Väljaõppe võimalus. Tel 5656 9419.

OÜ Morobell pakub hooajalist tööd (jaanuarist maini) kalakülmutajatele. Töö vahetustes. CV saata meilitsi info@morobell.ee.

• Otsime lasteaiaõpetajaid 2013. a Haapsallu loodavasse Waldorfi lastehoidu. Oma elulookirjeldus palun saata aadressil asu.wald@yahoo.com.

Maag Lihatööstus otsib oma meeskonda **vorstipritsiijat**.

Töö kirjeldus:

- vorstide valmistamine vorstipritsil

Ootame:

- tootmises töötamise kogemust
- liinitööle vajalikku kiirust
- rutiinitaluvust, täpsust ja korrektsust

Pakume:

- töötasu vastavalt töötulemustele
- väljaõpet kohapeal
- sõitu tööle ja koju
- tööd kahes vahetuses

CV saata hiljemalt 18. jaanuariks märksõnaga „vorstipritsiija” aadressil personal.liha@maag.ee Teave tel 472 5080.

LOOMAD

LOOMAKLIINIK. POOD. OÜ Haapsalu Vetapteek Posti 5, tel 473 5566.

METS

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid**. Tel 511 0415 ja 517 9866.

• Ostame paberipuud (kask, mänd, kuusk). Haava–, kase–, männi– ja kuusepalki. Tasu kohe, vedu meilt. Ostame kasvavat metsa ja metsamaad. Raietööd ja väljavedu. Parim hind Läänemaal. Tel 507 2231, 509 6173.

Ostame metsamaterjali Rohuküla sadamas. Abi raietöödel, veovõimalus. Kiire tasumine.
Tel 523 7459 e–post eero@laanemetsa.ee www.laanemetsa.ee

MITMESUGUST

• **Kaardid ennustavad**, helista tel **900 1727**, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 eurot/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

TEATED

Toidupank kogub toitu puudust kannatavate perede toetuseks Läänemaal. Igal nädalal toetame umbes 40 Läänemaa peret toidupakiga. Aitame koos!
Haapsalu Toidupank
Jalaka 1a, Haapsalu
Telefon 5551 0135, Terje.

Toimetus avatud E–R kl 8.30–17. Posti 30, Haapsalu, tel 473 7111, 473 7222, faks 473 7040, e–post info@le.ee
Saatke oma kuulutus e–postiga info@le.ee!

Mälestame kallist abikaasat, isa ja vanaisa
TAIVO SIIMUSTET
27.4.1945–31.12.2011
1. surma-aastapäeval.

Lesk ja lapsed peredega

Südamlik kaastunne Milvi Limbakile kallil õe
HELDI MAASIKU
kaotuse puhul.

SA Läänemaa Haigla

Avaldame kaastunnet perekond Nelisele
LUDMILLA HÜTI
surma puhul.

Kuuse tänava majaelanikud

Südamlik kaastunne Maritele, Peetrile, Viktorile ja lastele armsa ema ja vanaema
LUDMILLA HÜTI
surma puhul.

Olga

Meie mõtetes püsib sa üha, elad edasi meie seas.

Mälestame oma kallist õde
LUDMILLA HÜTTI.
Antoniina ja Aliide peredega.

Siiras kaastunne teile, Marite, Peeter ja Viktor peredega.

Südamlik kaastunne Külli Randmetsale
ema
surma puhul.

Töökaaslased Fra Marest

Avaldame kaastunnet Külli Randmetsale
ema
surma puhul.

Toateenijad ja olmeperenaised
Fra Marest

Sügav kaastunne Aivi Kauber–Heckile abikaasa
EUGEN HECKI
kaotuse puhul.

Erakonnakaaslased

Avaldame kaastunnet Heinole perega kallil poja
TARMO LÖHMUSE
kaotuse puhul.

Kullamaa KK pere

Mälestame kallist
TARMO LÖHMUST
ning avaldame kaastunnet Kairele pojaga abikaasa ja isa kaotuse puhul.
Endised klassikaaslased ja klassijuhataja Kullamaa kooli päevilt

Avaldame kaastunnet Maret ja Heino Löhmusele poeg
TARMO LÖHMUSE
surma puhul.

Kullamaa Vallavolikogu
Kullamaa Vallavalitsus

Südamlik kaastunne Maretile, Heinole, Virkole perega ja Helgale kallil poja, venna ja pojapoja
TARMO LÖHMUSE
ootamatu kaotuse puhul.
Õde Virve, Heino, Ardo ja Siiri

Avaldame kaastunnet Maretile, Heinole, Virkole perega ja Helgale armsa poja, venna ja pojapoja
TARMO LÖHMUSE
ootamatu kaotuse puhul.
Õde Vilma, Endel, Piret ja Pille

Avaldame kaastunnet Maretile, Heinole, Virkole perega ja Helgale kallil poja, venna ja pojapoja
TARMO LÖHMUSE
ootamatu kaotuse puhul.
Vend Heino, Ulvi, Meelis, Merike, Cristella, Siim ja Terje

Südamlik kaastunne Kairele pojaga kallil isa
TARMO LÖHMUSE
ootamatu kaotuse puhul.

Prk Rihvk, Soonmann ja Kirs

Avaldame kaastunnet Kairele perega
TARMO LÖHMUSE
surma puhul.

Liisi, Anu ja Reet Kännult

Mõni hetk on elus valusam kui teine, mõni hetk on kohe väga–väga valus...
Südamlik kaastunne Maretile, Heinole, Virkole ja Helgale kallil
TARMO LÖHMUSE
kaotuse puhul.
Aino ja Jaan

Kui elab veel su emake, siis rikas oled sa. Unub ta kord unele, end tunned vaesena.

Kallis Hilja. Siiras kaastunne armsa ema
IRENE MÄLLO
kaotuse puhul.

Tammetõrukesed

Aeg annab kõik meil tagasi, ei ema südant ialgi.
Südamlik kaastunne Hilja Tammele ema
IRENE MÄLLO
kaotuse puhul.

Seltsing Elurõõm

Aeg annab kõik meil tagasi, ei ema südant ialgi...

Kallis Hilja Tamm! Südamlik kaastunne Sulle kallil ema
IRENE MÄLLO
surma puhul.

Tamme Daamed

Kustus elu, vaikis valu, puhkama jäid ema käed.
Südamlik kaastunne Hiljale ja Milvile kallil ema
IRENE MÄLLO
kaotuse puhul.

Aksa, Ester ja Lea peredega

Reakuulutus (kuni 4 rida): Tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus 3,52 eurot; autod 3,20 eurot; müük, loomad, teenus 2,56 eurot; ost, mitmesugust, soovin üürida 2,24 eurot; töötamine 1,92 eurot. **Kood** 0,64 eurot, tööpakkumisel 2,56 eurot. **Raamiga kuulutus** 0,93 eurot/cm², logoga 1,02 eurot/cm², kordus 20% odavam. **Leinakuulutus** 5,75 eurot, topeltsuuruses 11,18 eurot. **Matuse teade:** väike 5,11 eurot, topeltsuuruses 6,39 eurot. **Õnnitus:** väike 7,99 eurot ja topeltsuuruses 11,18 eurot. **Teated** 0,45 eurot/cm², kordus 20% odavam. **Raamitud teade** 0,64 eurot/cm², kordus 20% odavam. **Kuhu minna** 0,32 eurot/cm². **Avatud** E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e–post info@le.ee

KUHU MINNA?

ETENDUS

Lihula kultuurimajas 24. jaan kl 19 Endla Teatri lavastus „Eesti mees ja tema poeg“. Piletid 10 eurot ja 8 eurot.

MEELELAHUTUS

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11): E–P 12–24. L, 5. jaan kl 20 tantsuõhtu, ans Principial. L, 12. jaan kl 20 tantsuõhtu, ans Principial. **Tulekul:** 9. veebruaril ansambel Kihnu Poisid. Pakume võimalust tähistada perekondlike sündmusi. *Catering*–teenus. Info tel 506 8652 või bluholm@bluholm.ee

Fra Mare a la carte restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. Menüüs maitseelamusi pakuv Vahemere köök! Kolmapäeviti ja laupäeviti elav muusika! Info tel 472 4605, 503 7289, www.framare.ee

TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22 (infrapuna-, soola-, aurusaun, 2 Soome sauna ja sanaarium). Iga päev kl 19 vesi-aeroobika (kuulub Day Spa pileti hinna sisse). Tel 472 4612. Vaata ka www.framare.ee

Spaahotelli Laine uuenenud vee- ja saunakeskus avatud iga päev 13–22 (leilisaun, aroomi-aurusaun, infrapunasau, mullivann, basseini, merevaatega puhkeala). Rohkem infot laine.ee või tel +372 472 4414.

KINO

Lihula kultuurimajas 10. jaan kl 19 koguperefilm „Viis legendi“. Pilet 2 eurot.

Koolivaheaja filmid Haapsalu kultuurikeskuses:

5. jaan kell 13 film „Kui jõulumees alla sajab“; kell 15 film „Võluhõbe 2 — jaht võlusarvele“.

6. jaan kell 13 film „Kuutõusu kuningriik“; kell 15 film „Kui jõulumees alla sajab“. **Piletid kõiki-dele seanssidele 2,50 eurot.**

KONTSERT

Haapsalu kultuurikeskuses 5. jaanuaril kl 17 Tallinna tehnikakooli puhkpilliorkestri uusaastakontsert. Piletid 5 ja 3 eurot.

Lihula kultuurimajas 6. jaan kl 18 Ott Leplandi uusaastakontsert. Pilet eelmüügist 5 eurot, samal päeval 7 eurot.

RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenu osakond (Posti 3), lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. Raamatulaenu-tuspunkt sotsiaalajas (Kastani 7) on avatud T 14–17, R 11–14. Vt ka www.lib.haapsalu.ee

MUUSEUMID

A. Laikmaa majamuuseum: T–L 11–16.

Läänemaa muuseum (Kooli 2): K–P 11–16. „Elu võimalikkusest

Läänemaal“, „Haapsalu merede ja tuulte vahel“, „Porsiku Kustase varakambri“, „Maret“ ja „Talupe-renaine“ juhustega jõulupühadeks.

Raudteemuuseum (Raudtee 2): Näitused avatud K–P 11–16. Tere tulemast vaksalisse! Tel 473 4574, www.jaam.ee

Rannarootsi muuseum: T–L 11–16. 6. jaanuarini avatud „Päkapikkude näitus“. aiboland.ee

Hanila muuseum: 30. aprillini ettetellimisel tel 5621 9673.

Koela talumuuseum: Ettetellimisel tel 5661 3584, 5393 2922.

Haapsalu rätiku muuseum (Ehte 4): Väljapanek Haapsalu rätiku minevikust ja tänapäevast. Külastamine kokkuleppel. Tel 5660 0383.

Haapsalu piiskopilinnus: konvendihoone–muuseum ja toomkirik avatud 10. jaanuarini kl 11–15. Vt ka www.haapsalulinnus.ee

JÕULUMAA

Iloni Imedemaa „Jõulumaa“ avatud K–P 11–17. www.ilon.ee

NÄITUSED

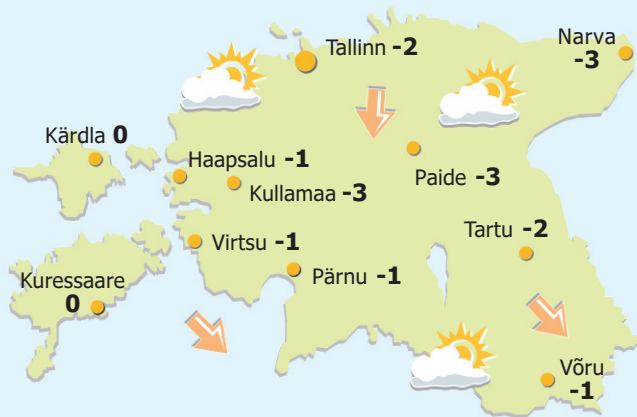
Kuke galerii (Karja 6): Raul Sasi käsitöö näitus.

Haapsalu linnagalerii (Posti 3): K–P 12–18. Helena Kreemi näitus „Laguunid“.

Keskraamatukogu (Posti 3): „Arhitektuur paberis ja paberist“, „Õmblustesse peidetud naeratus“, „Uudiskirjandus“.

Lasteraamatukogu (Wiedemanni 11): Vera Pavlova

ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Pilvisus hõreneb ja saju võimalus on väike. Tuul puhub loodest ja põhjast 7–12 m/s, keskpäeva paiku nõrgeneb. Õhutemperatuur langeb –1 kuni –3 kraadini. Teed muutuvad jäiseks ja libedaks!

EMHI

KUHU MINNA?

illustratsioonid „Inglitiivul“, „Talve-muinasjutt“.

Ehte käsitöö- ja kunstikoda (Ehte 4): T–R kl 10–17; L 10–15.

Haapsalu kunstiklubi galerii (Ehte 4, Haapsalu): Ülo Telgmaa, Ahto Laadoga, Valve Fihlman, Aide Leit–Lepmets, Sveta Malken.

Kullamaa kultuurimaja galerii „Eesti rahvariide lugu“.

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5): K–P 11–17.

TEATED

Toidupank kogub toitu Läänemaal puudust kannatavate perede toetuseks. Igal nädalal toetame 40 Läänemaa peret toidupakiga. Aitame koos!

Haapsalu Toidupank

Jalaka 1a, Haapsalu
Telefon 5551 0135, Terje.

Veekatkestus

Haapsalu Veevärk AS teatab, et veetorustike remonditööde tõttu on veekatkestused Haapsalu linnas teisipäeval, 8. jaanuaril kell 8.30–16 ja neljapäeval, 10. jaanuaril kell 8.30–16 Lepa tänaval. Palume ebameeldivuste pärast vabandust!

Haapsalu Veevärk AS

OÜ Koduliising võtab tööle E-KAUBANDUSE ARENDUSJUHI

Peamised tööülesanded:

- E-kaubandusega seotud arenduse juhtimine ja elluviimine
- Partnersuhete loomine, hoidmine ja edukas rakedamine
- Turunduskampaaniate ettevalmistamine

Sobilik kandidaat:

- On hea organisaator, kes suudab tagada valdkonna arengu
- Oskab kasutada arvutit ja ka juurde õppida vajalikke oskusi
- Oskab hästi eesti keelt
- Omab autojuhilube

Omalt poolt pakume:

- Toetavat ja toredat meeskonda
- Mõnusat ja kvaliteetset töökeskkonda
- Heale töötajale väärilist tasu

Tööaeg: täistööaeg

Asukoht: Haapsalu

CV saata aadressile cv@liisi.ee

Kontakttelefon 514 0225

www.liisi.ee

Haapsalu
Kutsehariduskeskus

Algavad uued TASUTA KOOLITUSED

Jaanuar

- Klienditeenindus toitlustusvaldkonna töötajatele
- Arvuti algõppe koolitus 50+
- Puidupingitöölise kutseeksami ettevalmistamine
- Turismialane soome keel klienditeenindajale

Veebruar

- Katuste ehitamine ja renoveerimine

Märts

- Kaasaegse puhastamise alused
- Koka täiendõpe - menüü koostamine ja kalkulasioon

Aprill

- Suhtlemine ja klienditeenindus majutusettevõttes
- Väikeettevõtte raamatupidamine

Mai

- Abikoka täiendõpe: erinevad lihad, nende eeltöötlemine ja kasutamine toiduvalmistamisel

Täiendav info www.hkhk.edu.ee.

Registreerimine kodulehel

alates 7.jaanuarist.

Telefon 666 1745

E-post: mall.lepmets@hkhk.edu.ee

Koolitus toimub programmi "Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused" alusel ning on osavõtjale **tasuta**

Restoranis BLU HOLM, Sadama 9/11, laupäeval, 9. veebruaril algusega kell 20 ansambel

KIHNU POISID

Pilet 10 €

Piletite müük iga päev kohvikust kell 12–23

Tel 472 4416; 472 4407; 506 8652

Blu Holm
Restoran

HAAPSALU HAMBRAKLIINIK
DENTISTA

Uuel aastal hea võimalus külastada hambaarsti ka laupäeviti ja pühapäeviti!

Raviaja broneerimiseks helista kindlasti ette tel 473 3004, 5349 5386.

PINDI KINNISVARA- SUURIM KINNISVARABÜROO EESTIS!

Müüa väga kõrgelt hinnatud asukohas, mere ja Väikese Viigi läheduses Lembitu 14 majas kaks 1-toalist korterit (28,3 m² ja 15,1 m²). Korteritel on kahe peale üks sissepääs. Mõlemad korterid vajavad remonti. Ostes mõlemad, on hind läbiraagitav ja saate eraldi sissepääsuga ~50 m² majaosa. **Hinnad 17 000 € ja 15 000 €.** Anneli Sermat, tel 513 5163

Müüa 2-toaline korter Haapsalus Tamme tänaval. Üp 49,3 m², kvaliteetselt renoveeritud, läbi maja planeering, aknad vahetatud, uus elektrijuhtumistik ja torustik. Hinna sees köögimööbel ilma tehnikata. **Hind 24 200 €.** Kaie Roos, tel 517 8676

Vahendusteenus • Hindamisteenus • Haldusteenus • Kindlustusteenus

Posti 41 • Haapsalu • tel 472 0830 • haapsalu@pindi.ee • www.pindi.ee • www.eri.ee

Reisid 2013

• **AHVENAMAA** 27.-30.06; 25.-28.07; 15.-18.08. **HIND AL 205 €**

• **GOTLAND** 06.-11.06; 08.-13.07; 14.-19.08. **HIND AL 540 €**

• **KALININGRAD JA KURA SÄÄR** 13.-16.06; 04.-07.07; 01.-04.08. **HIND AL 265 €**

• **LÄTIMAA RINGREIS** 28.-30.06; 19.-21.07; 23.-25.08. **HIND AL 160 €**

• **LEEDU RINGREIS** 11.-14.07; 08.-11.08. **HIND AL 230 €**

• **PETERBURI** 25.-28.04; 23.-26.05; 25.-28.07; 22.-25.08; 19.-22.09. **HIND AL 180 €**

• **PETERBURI LÄBI SOOME** 16.-19.05; 13.-16.06; 18.-21.07; 15.-18.08; 12.-15.09. **HIND AL 240 €**

• **PETSERI – PIHKVA – NOVGOROD** 27.-30.06; 08.-11.08. **HIND AL 260 €**

• **PARIIS (LENNUREIS)** 25.-28.04; 15.-18.08. **HIND AL 620 €**

• **NORRA** 30.06-08.07; 28.07-05.08. **HIND AL 560 €**

Eestimaa kultuurireisid

• **HIUMAA** 18.-19.05; 29.-30.06; 13.-14.07; 03.-04.08; 17.-18.08. **HIND AL 90 €**

• **SAAREMAA** 06.-07.07; 10.-11.08; 24.-25.08. **HIND AL 95 €**

• **VÕRO- JA SETOMAA** 06.-07.07; 10.-11.08. **HIND AL 95 €**

• **PEIPSI RANNIK JA VANAUSULISED** 26.05; 16.06; 07.07; 28.07; 11.08; 24.08; 07.09. **HIND AL 35 €**

• **KIRDE-EESTI** 29.06; 14.07; 17.08; 25.08. **HIND AL 40 €**

• **MULGI- JA PÕLTSAMAA** 15.06; 13.07; 10.08. **HIND AL 40 €**

www.tiitreisid.ee

Kärdlas: Sadama 13, tel 463 2077, hiiumaa@tiitreisid.ee
Tallinnas: Tatari 6, tel 662 3762, tallinn@tiitreisid.ee

TIT
REISID